

V+9 117468

S134

ความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

พ.ศ. 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของ นายวีระชัย บุตุตะ แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รศ.ดร.พรปวีณ์ ศรีประเสริฐ)

.....
(ดร.ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ)

.....
(ผศ.ดร.สัญญา เกณานุมิ)

.....
(ผศ.ดร.สุธินี อัดถากร)

ประธานกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย)

กรรมการ
(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

กรรมการ
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

ประธานกรรมการการสอบวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม)

มหาวิทยาลัยให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

.....
(รศ.ดร.ยุภาพร ยุภาค)

คณบดีคณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

.....
(ผศ.ดร.สนิท ดีเมืองซ้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

- 8 ต.ค. 2558
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน พบว่า เพศหญิงและเพศชายไม่มีความต้องการพัฒนาที่แตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ และอาชีพ โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีความต้องการที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการวิจัยข้อเสนอแนะของประชาชนต่อความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นด้านที่ประชาชนให้ข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนามากเป็นลำดับแรก ซึ่งประชาชนเห็นควรมีการก่อสร้างซ่อมแซม ปรับปรุง ถนน คสล. และถนนเพื่อการเกษตรให้ครอบคลุมทุกชุมชน จำนวน 54 คน รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมที่ดี ซึ่งประชาชนเห็นควรมีการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน จำนวน 44 คน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งประชาชนเห็นควรมีการจัดตั้งงบประมาณในการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ จำนวน 38 คน และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี ซึ่งประชาชนเห็นควรจัดให้มีสถานที่อ่านหนังสือ และมีวัสดุอุปกรณ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน จำนวน 12 คน

TITLE: Needs of People for Non Sa-Ard Sub-district Municipality Development,
Nong Rue District, Khon Kaen Province

AUTHOR: Weerachai Butta **DEGREE :** M.P.A. (Public Administration)

ADVISORS: Asst. Prof. Dr. Sanya Khenaphum Chairman

Asst. Prof. Dr. Suthini Athakorn Committee

RAJABHAT MAHA SARAKHAM UNIVERSITY, 2015

ABSTRACT

The research aimed to investigate and compare needs of people for Non Sa-Ard Sub-district Municipality Development, Nong Rue District, Khon Kaen Province regarding gender, age, and occupation, and to find useful suggestions for the sub-district municipality development. The sample subjects were 326 family members from 14 villages in Non Sa-ard district, Nong Rue District, Khon Kaen province. The instrument was a questionnaire. He statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, the t-test (Independent Sample) and the F-test (One way ANOVA).

Results of the research are as follows :

1. The findings showed that The four high rated items of the municipality development were infrastructure ($\bar{X} = 4.52$), human resource quality and peaceful society ($\bar{X} = 4.42$), community economy ($\bar{X} = 4.38$), and management system ($\bar{X} = 4.33$) respectively.

2. The findings indicated that the overall need of people for the sub-district municipality development regarding the different genders, ages, occupations was significantly different at the .05 level.

3. Regarding the frequency of suggestions, the most four frequent suggestions are infrastructure (54): constructing new roads to farming areas, and rebuilding roads , human resource quality and peaceful society (44): welfare centers for disabled and elderly people, community economy (38): establishing occupational funds and management system (12): creating local learning centers .

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก อาจารย์ ผศ.ดร.สัญญา เคนาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ผศ.ดร.สุธินี อัครถาวร อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ และเลขานุการสอบการวิจัย และอาจารย์คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ ให้คำปรึกษาแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนให้กำลังใจตั้งแต่ต้นจนเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูงเป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.พรวิณี ศรีประเสริฐ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์และอาจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ จีระสมบัติ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำและข้อสังเกตเพิ่มเติม ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไขจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกสภาเทศบาลตำบล โนนสะอาด ทั้ง 14 หมู่บ้าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการช่วยประสานงานและช่วยจัดเก็บข้อมูลกับการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบพระคุณประชาชนและกลุ่มตัวอย่างในเขตตำบล โนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ทุกท่านที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ประโยชน์และคุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

วิระชัย บุตตะ

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการความต้องการ	8
ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น	15
ระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และยุทธศาสตร์และแนวทาง การพัฒนาตำบล	19
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น และเทศบาล	41
บริบทเกี่ยวกับเทศบาลตำบล โนนสะอาดและการนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ	45
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
กรอบแนวคิดการวิจัย	59
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	61
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	61
วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ	64

หัวเรื่อง	หน้า
การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	66
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	66
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	94
สรุปผลการวิจัย	94
อภิปรายผล	95
ข้อเสนอแนะ	97
บรรณานุกรม	99
ภาคผนวก ก แบบสอบถามการวิจัย	104
ภาคผนวก ข การหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย	112
ประวัติผู้ศึกษา	115

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนประชากรตำบลโนนสะอาด	46
2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าครัวเรือนของหมู่บ้าน เทศบาลตำบลโนนสะอาด ที่ใช้ในการวิจัย	62
3 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนก ตามอายุและอาชีพ	69
4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของประชาชน ในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น	71
5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของประชาชน ในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น	72
6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของประชาชน ในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	73
7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของประชาชนในการพัฒนา เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมที่ดี	74
8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของประชาชนในการพัฒนา เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	76
9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของประชาชนในการพัฒนา เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี	76
10 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน	77

11 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน	78
12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการของในการพัฒนา เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน	79
13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการของในการพัฒนา เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	80
14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการของในการพัฒนา เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ ด้านเศรษฐกิจชุมชน	81
15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการของในการพัฒนา เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ ด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี	82
16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการของในการพัฒนา เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	83
17 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการของในการพัฒนา เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ ด้านระบบบริหารจัดการที่ดี	84
18 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน	85
19 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการของในการพัฒนา เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน	86

20	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการของในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	87
21	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการของในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ ด้านเศรษฐกิจชุมชน	88
22	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการของในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ ด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี	89
23	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการของในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	90
24	ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการของในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ ด้านระบบบริหารจัดการที่ดี	91
25	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอแนะความต้องการของในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น	92

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 ลำดับชั้นความต้องการของมนุษยศาสตร์ตามแนวคิดของมาสโลว์	9
2 โครงสร้างส่วนราชการเทศบาลตำบลโนนสะอาด	52
3 กรอบแนวคิดการวิจัย	60

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปกครองของทุกประเทศล้วนมีวัตถุประสงค์ที่คล้ายคลึงกัน คือ ต้องการที่จะสร้างความมั่นคงของชาติ โดยมุ่งที่จะพัฒนาในทุก ๆ ด้านให้ประชาชนมีความสุข แต่เดิมการปกครองส่วนใหญ่มักจะมีการรวมศูนย์อำนาจไว้ที่ส่วนกลาง เพราะในสมัยก่อนจำนวนพลเมืองของประเทศยังมีน้อย ภาระและกิจกรรมที่รัฐจัดให้ประชาชนมีไม่มากนัก ต่อมาเมื่อประชาชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นส่งผลให้เกิดความสับสนซับซ้อน ในสภาพความเป็นอยู่รัฐบาลเริ่มให้บริการหรือดูแลไม่ทั่วถึงทำให้ศักยภาพของรัฐบาลที่บริหารประเทศเพียงองค์กรเดียวไม่อาจสนองต่อการบริการ และการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึงจึงเกิดแนวความคิดในการกระจายอำนาจในการบริหารการปกครองไปสู่ประชาชนในท้องถิ่นขึ้น เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของรัฐบาล ซึ่งจะสามารถสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ได้ตรงกับความเป็นจริงที่ชุมชนต้องการ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2546 : 27)

ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 281 ภายใต้บังคับมาตรา 1 คือ รัฐจะต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะ และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่ ซึ่งภายใต้ความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นประกอบด้วยความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารงานด้านการพัฒนา การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณการเงินและการคลัง ภายใต้การกำกับดูแลของหน่วยงานภาครัฐ ตลอดจนถึงการบริหารจัดการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่บัญญัติไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 รวมถึงระเบียบการบริหารงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามภาระหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งภายใต้กรอบอำนาจหน้าที่

และแนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด. 2555 : 33)

องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาดเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่น ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการตามกฎหมาย และที่ระเบียบกำหนด ในด้านการให้บริการ การบริหารจัดการให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนตลอดจนการดำเนินงานด้านการพัฒนาสร้างความเจริญให้กับประชาชนในพื้นที่การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาดได้รับการจัดสรรงบประมาณ ประจำปี 2555 จากหน่วยงานภาครัฐบาล ประมาณ 23,175,000 บาท และการพัฒนาได้วางกรอบแนวนโยบายในการการพัฒนา โดยได้จัดทำแผนพัฒนาตำบลหรือแผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบแนวนโยบายในการพัฒนา ตามกรอบยุทธศาสตร์แนวทางของแผนพัฒนาประเทศไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรอบแนวทางการพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาอำเภอ โดยมีการประสานร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินงานด้านการพัฒนา เพื่อนำมา กำหนดทิศทางในการวางแผนพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์เป็นแนวทางการพัฒนา ขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาดตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด. 2555 : 28 – 29)

ถึงแม้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด ได้จัดทำแผนพัฒนาโดยเริ่มตั้งแต่ระดับชุมชน โดยให้ผู้นำชุมชนจัดเวทีประชุมประชาคมให้กับผู้นำกลุ่มองค์กรและประชาชนในชุมชน ได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำร่วมเสนอปัญหา ความต้องการ โครงการ กิจกรรมต่างๆ ของแต่ละชุมชนที่ประสงค์จะให้มีการพัฒนาในพื้นที่ แต่เนื่องจากแต่ละพื้นที่ของแต่ละชุมชนต่างก็มีความต้องการและสภาพปัญหาภายในชุมชนที่แตกต่างกันออกไปทำให้การดำเนินงานพัฒนาตามแผนพัฒนาตำบลภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นทั้ง 5 ด้าน ในปีงบประมาณ 2555 ต้องประสบกับปัญหาโดยมีเสียงสะท้อนจากประชาชนในตำบลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ กิจกรรม การพัฒนาในชุมชนที่ยังไม่สามารถตอบสนองตรงตามความต้องการของประชาชนในชุมชน ตามที่ประชาชนต้องการตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้ง 5 ด้าน ได้อย่างแท้จริง ดังเห็นได้จาก สถิติยอดหนังสือผู้ร้องเรียนปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ด้านโครงสร้าง

พื้นฐาน ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านความปลอดภัยและความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในชุมชน ที่มียอดผู้ร้องเรียนเพิ่มมากขึ้น จากปีงบประมาณ 2554 มียอดผู้ร้องเรียนปัญหาดังกล่าว จำนวน 34 ราย แต่ในปีงบประมาณ 2555 มียอดผู้ร้องเรียนปัญหาดังกล่าว จำนวน 20 ราย (องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด. 2555 : 20-24)

จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจต้องการทราบถึงระดับความต้องการพัฒนาของประชาชนในการพัฒนาตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้ง 5 ด้าน รวมถึงข้อเสนอแนะและปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาตำบลตามยุทธศาสตร์การพัฒนา เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษานำมาทำการปรับปรุงเพื่อกำหนดทิศทาง แนวทาง นโยบายการพัฒนา เพื่อให้การพัฒนาในตำบลสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งผลให้ประชาชนในตำบลได้รับประโยชน์สูงสุดในการดำเนินการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาดต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

สมมติฐานการวิจัย

ความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด จำแนกตาม เพศ อายุ และอาชีพ มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. ด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาค้นคว้าความต้องการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด ตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้ (เทศบาลตำบลโนนสะอาด. 2557 : 28 – 29)

- 1.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
- 1.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน
- 1.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี
- 1.4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่ดี

2. ด้านประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนในตำบลโนนสะอาด จำนวน 14 หมู่บ้าน จำนวน 1,757 คน (สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอหนองเรือ. 2555 : 13)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือผู้แทนครัวเรือนในตำบลโนนสะอาด จำนวน 14 หมู่บ้าน จำนวน 326 คน โดยได้จากการคำนวณจากสูตรของ ยามาเน่ (Yamane) ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Custer Random Sampling) และการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีจับสลาก (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2548 : 25)

3. ด้านพื้นที่

พื้นที่ในการวิจัย คือ พื้นที่ในเขตเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 14 หมู่บ้าน ได้แก่ (เทศบาลตำบลโนนสะอาด. 2557 : 12)

- หมู่ที่ 1 บ้านโนนสะอาด
- หมู่ที่ 2 บ้านหนองไฮ
- หมู่ที่ 3 บ้านโนนจั่น
- หมู่ที่ 5 บ้านโคกกลาง
- หมู่ที่ 6 บ้านหนองลุมพุก

- หมู่ที่ 7 บ้านหนองแวง
- หมู่ที่ 8 บ้านโนนหินแห่
- หมู่ที่ 9 บ้านดอนหัน
- หมู่ที่ 10 บ้านโนนสวรรค์
- หมู่ที่ 11 บ้านโนนคูณ
- หมู่ที่ 12 บ้านพรสวรรค์
- หมู่ที่ 13 บ้านโนนคูณ
- หมู่ที่ 14 บ้านโนนสว่าง
- หมู่ที่ 15 บ้านใหม่สันติสุข

4. ด้านระยะเวลาในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยให้แล้วเสร็จ ในช่วงระหว่างเดือนสิงหาคม – เดือนตุลาคม 2557 รวมระยะเวลาในการวิจัย 3 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความต้องการ หมายถึง ความประสงค์หรือวัตถุประสงค์ที่เป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้มนุษย์มีความต้องการเพื่อสนองตอบต่อความอยากความชอบ หรือความสุขให้กับตัวเอง ทั้งทางด้านร่างกาย ทางด้านจิตใจ ความภาคภูมิใจ เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตของตนเองซึ่งความต้องการทาง ด้านร่างกายได้แก่ ความต้องการทางด้านกายภาพ อันได้แก่ปัจจัย 4 ได้แก่ ความต้องการด้านอาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ตลอดจนทรัพย์สินเงินทอง เครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ความต้องการทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการรัก ความผูกพัน ความต้องการ ยกย่องสรรเสริญ ความสุข ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ความต้องการอำนาจ เกียรติยศ และความต้องการปลอดภัยในชีวิต ซึ่งในความหมายของความ ต้องการพัฒนาของประชาชนในที่นี้ หมายถึง ความต้องการของประชาชนในการพัฒนาตำบลโนนสะอาด ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลโนนสะอาด ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน หมายถึง การที่เทศบาลจัดให้มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม ถนน คสล. ถนนลาดยาง ถนนลูกรัง และซ่อมแซมระบบประปา ให้ได้มาตรฐาน การดำเนินการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะ ในชุมชน และขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตรให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ กิจกรรมด้านการดำเนินงาน

การขุดลอกคลอง ขุดสระน้ำในไร่นาเพื่อกักเก็บน้ำสำหรับอุปโภค บริโภคและทำการเกษตร ได้ตลอดปี

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การที่เทศบาลจัดให้มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านการจัดหาสถานที่จำหน่ายสินค้าทางการเกษตร และจัดหาตลาดซื้อขายสินค้าการเกษตรให้กับเกษตรกรในพื้นที่ ส่งเสริมสนับสนุนฝึกอบรมเพิ่มทักษะอาชีพของครัวเรือนและกลุ่มอาชีพในชุมชน ส่งเสริมการทำเกษตร ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและพัฒนาเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนให้ได้มาตรฐาน การสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ให้กับประชาชนในชุมชน การส่งเสริมกิจกรรมการประกอบอาชีพสร้างรายได้พึ่งตนเองให้กับประชาชนในพื้นที่ การจัดงบประมาณในการส่งเสริม สนับสนุน การสร้างอาชีพให้กับกลุ่มแม่บ้านกลุ่มอาชีพ และประชาชนในพื้นที่

3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี หมายถึง การที่เทศบาลจัดให้มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านการส่งเสริม สวัสดิการในการดูแลสุขภาพสำหรับหญิงตั้งครรภ์ แม่หลังคลอด และแม่ให้นมบุตร การจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพเด็กแรกเกิด เด็กก่อนวัยเรียน วัยรุ่น เยาวชน และผู้สูงอายุ การตั้งหน่วยกู้ชีพภายในตำบลเพื่อเป็นการช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ การจัดสวัสดิการสงเคราะห์ช่วยเหลือ คนชรา คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน ส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น การจัดโครงการส่งเสริมประเพณีสงกรานต์รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุในชุมชน การจัดกิจกรรมส่งเสริมทำนุบำรุง พระพุทธศาสนา ประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่นการจัดให้มีกิจกรรมเฝ้าระวังป้องกัน และแก้ไขปัญหาเสพติดให้กับ เด็ก เยาวชน และประชาชนในพื้นที่ การจัดตั้งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ได้มาตรฐานและมีอุปกรณ์ที่ทันสมัยพร้อมช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ การจัดตั้งงบประมาณในการสนับสนุน การป้องกัน ควบคุม เฝ้าระวังโรคติดต่อให้กับประชาชนในพื้นที่ การจัดตั้งงบประมาณในการช่วยเหลือ ปรับปรุง ซ่อมแซมบ้านพักอาศัยแก่ผู้ยากไร้ และผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง การที่เทศบาลจัดให้มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านการจัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรป่าไม้ และสนับสนุนงบประมาณในการดูแล รักษาป่าไม้และสิ่งแวดล้อมในชุมชน การจัดตั้งเครือข่ายในชุมชนเพื่อพิทักษ์รักษาป่าไม้และสิ่งแวดล้อมในชุมชน การออก ข้อบัญญัติคุ้มครอง ป้องกันการบุกรุกทำลายป่าชุมชนและป่าสาธารณะในพื้นที่ การจัดระบบ

บริหารจัดการขยะมูลฝอยและ สิ่งปฏิกูลในชุมชนให้มีคุณภาพและถูกสุขลักษณะ การก่อสร้าง ซ่อมแซมรางระบายน้ำเสีย ท่อระบายน้ำเสียในชุมชนให้ได้มาตรฐาน

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี หมายถึง การที่เทศบาลจัดให้มี แผนงาน โครงการ กิจกรรมด้านการดำเนินการ จัดหน่วยบริการรับชำระภาษีเคลื่อนที่ให้ ชุมชน การจัดหาสถานที่อ่านหนังสือและแหล่งเรียนรู้ให้กับประชาชนในชุมชน การจัดหน่วย บริการเคลื่อนที่ด้านต่าง ๆ ให้กับประชาชนในชุมชน เช่น ด้านสุขภาพ ด้านการส่งเสริม อาชีพ ด้านกฎหมาย การฉีดวัคซีนสัตว์ และการให้บริการอื่น ๆ การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน อินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงและทันสมัย ไว้บริการประชาชนในชุมชน การจัดตั้งศูนย์ร้องเรียนร้อง ทุกข์ และศูนย์ประสานงานร้องเรียนให้กับประชาชนในชุมชน

หัวหน้าครัวเรือน หมายถึง ผู้เป็นเจ้าของบ้านหรือผู้ดูแลหรือเป็นผู้นำหรือหัวหน้า ครัวเรือน หรือตัวแทนครัวเรือน อาจจะเป็นใครก็ได้ ซึ่งในความหมายที่นี้หมายถึง หัวหน้า ครัวเรือนหรือผู้แทนภายในครัวเรือนของประชาชนตำบลโนนสะอาดทั้ง 14 หมู่บ้าน

แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเทศบาลตำบล โนนสะอาดที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาอำเภอ แผนพัฒนาจังหวัด แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศรีสะเกษอันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนา กิจกรรม และ งบประมาณที่จัดทำขึ้นในแต่ละปีงบประมาณ ที่มีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้า ครอบคลุมระยะเวลา 3 ปี โดยมีการทบทวนติดตามและประเมินผลปรับปรุงทุกปี ซึ่งกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ในแผนพัฒนาสามปีไว้ 5 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้าน โครงสร้างพื้นฐาน ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้าน คุณภาพคนและสังคมที่ดี ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ทำให้ทราบเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความต้องการของประชาชนในกาพัฒนา รวมทั้งการนำข้อมูลประกอบการวางแผนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการวิจัยความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนา ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยสาระสำคัญตามลำดับ ดังนี้

1. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ
2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น
3. ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผน การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น
4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น และเทศบาล
5. บริบทเกี่ยวกับเทศบาลตำบลโนนสะอาดและการนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

ความต้องการเป็นรูปแบบทางจิตวิทยาหรือความรู้สึกที่นำไปสู่จุดมุ่งหมายหรือเหตุผล การกระทำของพฤติกรรมแบบจำลองสำหรับความต้องการที่เป็นที่รู้จัก คือ ลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ในทางพุทธศาสนา ความต้องการ ความอยากได้อะไรที่มี ที่นอกเหนือจากการดำรงชีวิตในปัจจุบัน

1. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์

ธนิต เจริญสมบัติ (2549 : 11-13 ; อ้างถึงใน Mullins. 1985 : 280) ได้ให้แนวคิดที่รู้จักกันอย่างกว้างขวาง คือ ทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจของมาสโลว์ (Maslow's General Theory of Human Motivation) เป็นทฤษฎีลำดับขั้นของความต้องการของมนุษย์โดยตั้งสมมุติฐานว่ามนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการอีกอย่างหนึ่งก็อาจเกิดขึ้นได้ความต้องการของมนุษย์อาจจะซ้ำซ้อน ความต้องการอย่างหนึ่งอาจจะยังไม่ทั้งหมด

ไปความต้องการอีกอย่างหนึ่งก็อาจเกิดขึ้นได้ ความต้องการของมนุษย์มีลักษณะเป็นลำดับ
ขั้นจากต่ำสุดไปหาสูงสุด ซึ่งแบ่งเป็น 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงหรือความต้องการ ความตระหนักในตนเอง (Self-Actualization or Self-Realization)
ขั้นที่ 4 ความต้องการมีความภูมิใจในตนเองหรือความต้องการชื่อเสียง ความต้องการได้รับการยกย่อง (Self-Esteem Need)
ขั้นที่ 3 ความต้องการทางด้านความรักและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Belongingness and Love Needs)
ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security or Safety Need)
ขั้นที่ 1 ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs)

แผนภาพที่ 1 ลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของมาสโลว์

รายละเอียดของความต้องการของมนุษย์ทั้ง 5 ขั้น ของมาสโลว์มีดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางร่างกาย (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้น
พื้นฐานที่จำเป็นต่อ การดำรงชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ การพักผ่อนหลับ
นอนความต้องการทางเพศ ที่อยู่อาศัย สิ่งเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน
ทั้งนี้ เพราะความจำเป็นที่ต้องดำรงชีพอยู่ ทำให้มนุษย์จำต้องไฝ่หาสิ่งเหล่านี้มาตอบสนองก่อน
สิ่งอื่นใด

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security or safety needs)
และความมั่นคง เป็นความต้องการเกี่ยวกับ ความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับ
ร่างกาย รวมถึงความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงในหน้าที่การงาน และการส่งเสริม
เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจ ส่วนความมั่นคงนั้น หมายถึง ความต้องการความ
มั่นคงในการดำรงชีพ เช่น ความมั่นคงในหน้าที่การงานสถานภาพทางสังคม

ขั้นที่ 3 ความต้องการทางด้านความรักและเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Belongingness
and love needs) ภายหลังจากที่คนได้รับการสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้วก็就会有ความต้องการ
ที่สูงขึ้น คือ ความต้องการทางด้านสังคมจะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของตน
ความต้องการทางด้านนี้ เป็นความต้องการเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันและการได้รับการยอมรับ

จากบุคคลอื่นและมีความรู้สึกว่าคุณนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมอยู่เสมอ

ขั้นที่ 4 ความต้องการการยอมรับนับถือ (Security or safety need) เป็นความต้องการ ได้รับการยอมรับนับถือ ความมีชื่อเสียง เกียรติยศ เพื่อทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ ในตนเองมีความมั่นใจในตนเอง เรื่องความรู้ความสามารถ ความต้องการที่จะให้ผู้อื่นยกย่องสรรเสริญเพื่อทำงานสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้สำเร็จ และความพึงพอใจในการที่จะมีฐานะเด่นทางสังคม

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะเข้าใจตนเองอย่างแท้จริงหรือความต้องการความตระหนักในตนเอง (Self-actualization or self-realization) ลำดับขั้นความต้องการที่สูงสุดของมนุษย์ก็คือ ความต้องการที่อยากจะได้รับผลสำเร็จในชีวิต ความนึกคิดหรือความคาดหวัง

ทะเยอทะยานใฝ่ฝันอยากที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งที่ตนคาดฝันไว้สูงส่งในทัศนะของตน

จากแนวคิดลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ สรุปได้ว่าความต้องการของบุคคลมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความพึงพอใจและความต้องการที่ได้รับการตอบสนอง เมื่อความต้องการในระดับขั้นต้นได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลยังต้องการการตอบสนองในระดับขั้นสูงขึ้นไปอีกอยู่ตลอดเวลา ซึ่งบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการ 5 ขั้นของตนจะพัฒนาขึ้นเป็นลำดับขั้น ถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองแล้วจะลดความต้องการลง ซึ่งความต้องการตามลำดับขั้นนั้น มีความสำคัญกับวิถีชีวิตของบุคคล และเป็นความต้องการที่จะได้รับการตอบสนองไม่มีวันสิ้นสุด ถ้าหากความต้องการไม่ได้รับการตอบสนอง ก็จะเกิดความไม่พอใจ ความคับข้องใจ หรือความขัดแย้งขึ้น ก็จะส่งผลต่อความไม่พึงพอใจหรือความไม่ต้องการ

2. ทฤษฎีความต้องการของแมคคลินแลน

แมคคลินแลน (McClelland) กล่าวไว้ว่า ความต้องการของมนุษย์นั้นจะเกิดจากแรงขับภายในและการเรียนรู้จากวัฒนธรรม (Learn certain need from their culture) และสิ่งที่ยากได้เพื่อเป็นแรงจูงใจหรือกระตุ้นในการทำงานให้สำเร็จนั้นคือความต้องการ 3 ประการ ได้แก่ (กรรณก ทิพรส. 2552 : 213)

2.1 ความต้องการความสำเร็จในการทำงาน (Need for achievement) ความต้องการนี้เป็นความปรารถนาของมนุษย์ทุกคนที่ต้องการทำงานที่รับผิดชอบอยู่ให้สำเร็จ คนที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้า (Strong need) ที่ต้องการความสำเร็จในการทำงาน มักจะคิดค้นหาวิธีทำงานที่ดีที่สุดและแสวงหาความก้าวหน้า มีความรับผิดชอบ ชอบงานที่ท้าทาย และต้องการที่จะได้รับการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Desire feedback on performance)

เพื่อจะได้ทราบผลว่า การปฏิบัตินั้นได้สำเร็จลงด้วยดี และมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด ถ้าผลลัพธ์ออกมาเป็นเชิงบวก ก็จะทำให้พวกเขาพอใจและมีแรงจูงใจที่จะตั้งเป้าหมายของการทำงานให้สูงขึ้นไปอีก

2.2 ความต้องการอำนาจ (Need for power) เป็นความต้องการปรารถนาจะควบคุมผู้อื่น (To control other people) และดูแลความประพฤติและรับผิดชอบในการกระทำของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชามีความต้องการที่จะได้รับอำนาจเพื่อที่จะสามารถควบคุมหรือจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กร และมีความเชื่อว่าการมีอำนาจหน้าที่อย่างเพียงพอจะทำให้ดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการได้มาซึ่งอำนาจนั้น จะเป็นแรงกระตุ้นจูงใจ เบื้องต้นของผู้จัดการ

2.3 ความต้องการความรักและผูกพัน (Need for affiliation) หรือสายสัมพันธ์ เป็นความปรารถนาที่จะสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น เป็นความต้องการของมนุษย์ทุกคนที่อยากจะมีเพื่อนฝูง มีคนรู้จัก มีคนใกล้ชิด การสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้นจะเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงไปสู่การประสานงานความเข้าใจอันดีระหว่างกัน และเพื่อความสำเร็จของงานในอนาคต

นอกจากความต้องการดังกล่าวข้างต้น 3 ประการแล้ว มนุษย์ยังมีความต้องการที่จะเป็นแรงกระตุ้นให้การทำงานนั้นบรรลุผลสำเร็จ นั่นก็คือ ความต้องการมีอิสระ (The need of autonomy) มีความเชื่อมั่นว่าจะดูแลตนเองได้โดยไม่ต้องมีการควบคุม ดังนั้น ในบางองค์กรผู้บังคับบัญชาเมื่อมอบหมายงานก็จะให้อิสระในการคิด และให้อิสระกระทำ โดยมีผลสำเร็จเป็นเป้าหมายที่สำคัญ ซึ่งจะทำให้มีแรงกระตุ้นให้ปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายได้

สรุปได้ว่า ความต้องการของมนุษย์ตามแนวคิดของ แมคคลินแลน ดังกล่าวมี 3 เรื่องคือ ด้านความต้องการประสบความสำเร็จ (Achievement) ความต้องการด้านสัมพันธ์ภาพ (Affiliation) และความต้องการอำนาจ (Power) ความต้องการที่แตกต่างกันจะนำไปสู่พฤติกรรมของบุคคลที่ต่างกัน

3. ทฤษฎีความต้องการของมุลเล่ย์

ทฤษฎีความต้องการของ มุลเล่ย์ (Henry A. Murray) เป็นนักจิตวิทยาบุคลิกภาพ มีพื้นฐานความรู้ในหลายแขนงวิชาทั้งวิทยาศาสตร์ สรีรวิทยา แพทย์ศาสตร์ อักษรศาสตร์ ศิลปศาสตร์และอื่น ๆ แนวคิดของ มุลเล่ย์ เน้นความเป็นปัจเจกบุคคล (Individuality) เขาพบว่า การทำความเข้าใจมนุษย์นั้นจะต้องมองโดยรวม (Holistic view) เนื่องจากว่าพฤติกรรมเป็นผลมาจากขบวนการทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และสิ่งแวดล้อม เขาได้จำแนก

บุคคลออกตามความต้องการซึ่งเขาเชื่อว่าความต้องการเหล่านั้น โดยทั่วไปแล้วเป็นผลมาจากสิ่งเร้าภายใน การเรียนรู้ และสิ่งเร้าจากสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น พนักงานผู้ที่ต้องการ ความรักจากเพื่อนฝูงมาก ก็จะพยายามเข้าสังคมกับเพื่อนทุกครั้งที่มีโอกาสหรือเมื่อสภาพแวดล้อมเอื้ออำนวย หรือถ้าหากว่าบุคคลเกิดมีความต้องการ แต่เมื่อความต้องการนี้ไม่ได้ถูกกระตุ้นก็จะกลายเป็นความต้องการที่ซ่อนเร้น เป็นต้น มุลเลอร์ เป็นนักจิตวิทยาที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำทางความคิดจิตวิทยายุคปัจจุบัน ผลงานวิจัยของ มุลเลอร์ ได้รับการยกย่องว่าเป็นแบบอย่างที่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และได้กระตุ้นให้มีผู้ศึกษาและวิจัยในมุมมองต่าง ๆ มากขึ้น ผลงานทางวิชาการของมุลเลอร์ นั้นมีมากมายโดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับบุคลิกภาพ แต่ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความต้องการ (รัตติกรณ์ จงวิศาล. 2550 : 100-102)

ความต้องการเหล่านี้ มุลเลอร์ ได้ทำการวิจัยและสังเกตจากประสบการณ์ในคลินิก และจากการสังเกตคน ในระยะหลังเขาได้เพิ่มความต้องการขึ้นมาอีก ซึ่งสามารถรวบรวมได้ความต้องการ 20 ประเภท ดังต่อไปนี้

3.1 ความต้องการขอครีบก (Need for abasement) คือ ความต้องการที่จะยอมตามยอมแพ้ ยอมรับในความเจ็บปวด ยอมรับการตำหนิ ยอมรับวิกฤตการณ์ และการลงโทษ

3.2 ความต้องการสัมฤทธิ์ผล (Need for achievement) คือ ความต้องการสัมฤทธิ์ผลคือ สามารถทำงานที่ยาก ๆ ได้สำเร็จ ต้องการเอาชนะอุปสรรค ต้องการแข่งขันกับตนเองและผู้อื่น

3.3 ความต้องการความสัมพันธ์ (Need for affiliation) คือ ความต้องการความสัมพันธ์ ความรักจากเพื่อนฝูง หรือคนทั่วไป

3.4 ความต้องการเอาชนะ (Need for aggression) คือ ความต้องการก้าวร้าว การเอาชนะ แก้แค้น การต่อสู้อย่างรุนแรง

3.5 ความต้องการเป็นอิสระ (Need for autonomy) คือ ความต้องการเป็นอิสระ การเป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องถูกบังคับหรือถูกสั่งให้ทำ

3.6 ความต้องการตอบโต้ (Need for counteraction) คือ ความต้องการตอบโต้หรือปฏิเสธที่จะต้องรับความพ่ายแพ้ ฟันฝ่าอุปสรรค ต้องการเอาชนะความอ่อนแอ ความกลัว ทำงานยากเพื่อพิสูจน์ความสามารถของตน

3.7 ความต้องการปกป้องตนเอง (Need for dependence) คือ ความต้องการปกป้องตนเองจากการโจมตี การตำหนิ การวิจารณ์บีบบังคับความบกพร่องหรือความล้มเหลวของตนเอง ต้องการเห็นแต่ข้อดีของตนเอง

3.8 ความต้องการได้รับการยกย่อง (Need for deference) คือ ความต้องการ การได้รับยกย่องสรรเสริญ ให้เกียรติและสนับสนุนผู้ที่เหนือกว่า ทำตามผู้ที่ตนนับถือ เป็นแบบอย่าง ทำตามประเพณีนิยม

3.9 ความต้องการมีอิทธิพล (Need for dominance) คือ ความต้องการมีอิทธิพลเหนือผู้อื่นหรือสั่งผู้อื่นทำตาม ต้องการควบคุมสถานการณ์ครอบงำ สภาพแวดล้อมและผู้อื่น

3.10 ความต้องการแสดงออก (Need for exhibition) คือ ความต้องการแสดงออกให้ปรากฏ ให้ได้เห็นให้ได้ยิน และต้องการสร้างความประทับใจ เรียกร้องความสนใจ

3.11 ความต้องการหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด (Need for harm avoidance) คือ ความต้องการที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวด การบาดเจ็บทางร่างกาย ความเจ็บปวดและความตาย

3.12 ความต้องการหลีกเลี่ยงความผิด (Need for infavoidance) คือ ความต้องการจะหลีกเลี่ยงความผิดพลาด ความอาย การถูกเย้ยหยัน หลบหนีสถานการณ์ที่อึดอัดหรือน่าอาย ไม่กล้าทำเพราะกลัวความล้มเหลว

3.13 ความต้องการเห็นอกเห็นใจ (Need for nurturance) คือ ความต้องการให้ความเห็นอกเห็นใจ ช่วยเหลือผู้ที่มีความทุกข์ ผู้ที่ประสบเคราะห์กรรมให้มีความสุข

3.14 ความต้องการความเป็นระเบียบเรียบร้อย (Need for order) คือ ความต้องการจัดสิ่งของให้เป็นระเบียบ สะอาดเรียบร้อย และประณีตอยู่ในสมดุลง่ายๆ ทำสิ่งต่างๆ ด้วยความประณีตเรียบร้อย สวยงาม น่าดู

3.15 ความต้องการความสนุกสนาน (Need for play) คือ ความต้องการความสนุกสนานอย่างไม่มีเป้าหมาย ชอบเล่นชอบหัวเราะ ชอบรื่นเริง ผ่อนคลายความเครียด ไปงานสังสรรค์

3.16 ความต้องการแยกตนเอง (Need for rejection) คือ ความต้องการที่จะแยกตนเองออกจากสิ่งที่ตนไม่ชอบ ไม่มีความปรารถนา ไม่สนใจบุคคลหรือเรื่องราวที่เห็นว่าต่ำต้อย

3.17 ความต้องการความประทับใจ (Need for sentience) คือ ความต้องการมีประสบการณ์ และประทับใจในสิ่งที่ดีหรือสิ่งที่น่ายินดี แสวงหาสิ่งที่ตนเองชื่นชอบ เพลิดเพลิน ชอบกิจกรรมใหม่ๆ ที่ทำให้สดชื่นประทับใจ

3.18 ความต้องการทางเพศ (Need for sex) คือ ความต้องการแสดงออกและประทับใจในสัมผัสทั้ง 5 กับเพศตรงข้าม หากความบันเทิงจากประสบการณ์ทางเพศ

3.19 ความต้องการความคุ้มครอง (Need for succorance) คือ ความต้องการจะได้รับความช่วยเหลือ ความคุ้มครองสนับสนุนและคำแนะนำจากผู้อื่น ต้องการที่จะให้ผู้อื่นช่วยให้ตนเองบรรลุเป้าหมาย ต้องการจะให้ผู้อื่นเห็นอกเห็นใจตนเอง อยากให้คนอื่นสนใจรับฟัง

3.20 ความต้องการความเข้าใจ (Need for understanding) คือ ความต้องการความเข้าใจซักถามเพื่อแสวงหาซึ่ง ความเข้าใจ สนใจทฤษฎี ความรู้ หลักวิชาการต้องการวิเคราะห์วิจารณ์ แก้ไขปัญหาและแสวงหาแนวคิดและความรู้ใหม่

ทฤษฎีความต้องการของ มุลเลอร์ นั้น มีการจัดกลุ่มความต้องการ 20 ประเภท เช่น เป็นความต้องการปฐมภูมิ-ทุติยภูมิ ความต้องการเปิดเผย-ซ่อนเร้น ความต้องการภายในและภายนอก เป็นต้น และความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการต่าง ๆ ในตัวบุคคล มุลเลอร์ เน้นว่าความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการ เป็นพลังผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมและมีบุคลิกภาพแบบต่าง ๆ พฤติกรรมเดียวเกิดจากการประสานสัมพันธ์ของความต้องการได้ในหลายประเภท

จากความรู้ในเรื่องความต้องการของ มุลเลอร์ ทำให้นำไปสู่ความสนใจเรื่องความต้องการของมนุษย์ในรายละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้น และหากจะนำไปประยุกต์ใช้ในการจูงใจให้เกิดพฤติกรรมตามที่ต้องการ เช่น มีพฤติกรรมการทำงานหรือผลการปฏิบัติงานจะต้องตระหนักว่าบุคคลแต่ละคนมีความต้องการที่แตกต่างกัน และในบุคคลคนเดียวมีความต้องการหลายชนิดในเวลาเดียวกัน และยังมีปัจจัยอื่นอีก ๆ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อความต้องการของบุคคลด้วย เป็นต้น ดังนั้น ควรมีการศึกษาความต้องการของพนักงานในองค์การให้ถูกต้องก่อนการจูงใจด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่จะตอบสนองในสิ่งที่พนักงานต้องการ

สรุปได้ว่า ความต้องการ หมายถึง ความพึงพอใจ ความอยากได้อยากมี หรือความประสงค์หรือวัตถุประสงค์ที่เป็นสิ่งจูงใจที่ทำให้มนุษย์มีความต้องการเพื่อสนองตอบต่อความอยากความชอบ หรือความสุขให้กับตัวเอง ทั้งทางด้านร่างกาย ทางด้านจิตใจ ความภาคภูมิใจ เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตของตนเอง ซึ่งความต้องการทางด้านร่างกาย ได้แก่ ความต้องการทางด้านกายภาพ อันได้แก่ ปัจจัย 4 ประกอบด้วย ความต้องการด้านอาหาร เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค ตลอดจนทรัพย์สินเงินทอง เครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ และความต้องการทางด้านจิตใจ ได้แก่ ความต้องการรัก ความผูกพัน ความต้องการยกย่องสรรเสริญ ความสุข ความต้องการประสบความสำเร็จในชีวิต ความต้องการอำนาจ เกียรติยศ และความต้องการปลอดภัยในชีวิต เป็นต้น

ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

1. ความหมายของการพัฒนา

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2547 : 18) ได้ให้ความหมายของการพัฒนา (Development) หมายถึง การมีคุณภาพชีวิต (Quality of life) ที่ดีขึ้น อาจวัดคุณภาพชีวิตได้หลายแบบ เช่น ทางการศึกษา การเมือง เศรษฐกิจ อนามัย หรือทางจิตใจ มีสิ่งเหล่านี้สูงขึ้นหรือมากขึ้นก็ถือว่ามีการพัฒนาสูงขึ้น หรือ สามารถสรุปความหมายของการพัฒนาได้เป็น 3 ประการ ดังนี้

ประการที่หนึ่ง การพัฒนา คือ การเปลี่ยนแปลงตามแผนหรือการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง (Planned or directed change) นั่นคือ การพัฒนามิได้เป็นเรื่องธรรมชาติ หากเป็นความพยายามของมนุษย์ พยายามที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้น โดยกำหนดทิศทางหรือรายละเอียดเอาไว้ล่วงหน้าว่าจะพัฒนาอะไร พัฒนาอย่างไร ซ้ำอย่างไรใครจะเป็นผู้พัฒนาและถูกพัฒนา

ประการที่สอง เป้าหมายสุดยอดของการพัฒนาอยู่ที่คน คนเป็นทั้งผู้ถูกพัฒนาและผู้รับผลของการพัฒนา มองคนเป็นกลุ่ม หรืออยู่ในกลุ่ม ดังนั้นการพัฒนาคนจึงรวมถึงการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม

ประการสุดท้าย เป้าหมายของการพัฒนาคน กลุ่มคน หรือสังคม คือ ความอยู่ดีกินดีด้านต่าง ๆ หรือสภาพสังคมที่ดี ซึ่งรวมถึงสภาพทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองด้วย

สนธยา พลศรี (2545 : 5) ได้ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงของสิ่งใดหนึ่งให้ดีขึ้น ทั้งทางด้านคุณภาพ ปริมาณ และสิ่งแวดล้อม ด้วยการวางแผน โครงการ และดำเนินงานโดยมนุษย์ เพื่อประโยชน์แก่ตัวของมนุษย์เอง

ธิดารัตน์ นิยมกสิพงษ์ (2549 : 8 – 9 ; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ ทองยุ่น. 2542 : 34) ได้ให้ความหมายการพัฒนา หมายถึง การทำให้ยั่งยืน ถาวร งอกงาม เติบโตและดีขึ้น (Change for the better)

เอ็ดเวิร์ด คับบลิว วานเนอร์ (Weidner. ; อ้างถึงใน อุบล รังสิมันตุชาติ. 2549 : 23) ให้คำนิยามไว้ว่า การพัฒนา คือ การเปลี่ยนระบบที่กระทำ (Development is Change in the system which performs) ตัวอย่างเช่น การเปลี่ยนแปลงใช้พันธุ์พืชที่ดีขึ้นกว่าเดิมทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น โดยวิธีพัฒนาพันธุ์หรือการที่ทารกเปลี่ยนแปลงจากท่านอนเป็นท่าคว่ำได้

จากคำว่ามาเป็นคืบ เป็นคลาน จากนั้นเป็นยืนหรือการที่มนุษย์ต้องการสื่อสารคมนาคมให้ สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นทำให้คิดเครื่องจักรไอน้ำซึ่งนำมาใช้รถไฟ รถยนต์ เครื่องบิน จนกระทั่ง เป็นจรวด ยานอวกาศ ล้วนแต่เป็นการพัฒนาทั้งสิ้น

นอกจากนั้น Weidner ยังรวบรวมแนวความคิดของนักวิชาการที่ให้ความหมาย ของคำว่า การพัฒนา (Development) จากข้อเขียนต่าง ๆ ว่าอาจแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก เห็นว่าการพัฒนานั้นเป็นเรื่องของความเจริญเติบโต (Growth) ซึ่งหมายถึงมีการเปลี่ยนแปลงในผลที่ได้ (Output) ของระบบ โดยที่ประมาณผลที่ได้เหล่านั้น สูงขึ้นกว่าเดิม เช่น การพัฒนาให้เกิดความเจริญเติบโตในด้านกำลังกองทัพหรือเจ้าหน้าที่ ตำรวจความเจริญเติบโตในการควบคุมราคาสินค้าหรือการปลูกสร้างบ้าน ฯลฯ

กลุ่มที่สอง เห็นว่าการพัฒนานั้นเป็นเรื่องของการเปลี่ยนแปลงในระบบที่กระทำการ (System change) เช่น การเปลี่ยนแปลงระบบสังคม หรือการบริการในประเทศที่กำลัง พัฒนา

กลุ่มที่สาม เห็นว่าการพัฒนาเป็นการปฏิบัติการ โดยมีจุดมุ่งหมาย (Goal orientation) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความทันสมัย (Modernity) หรือการสร้าง ชาติ (Nation – building) และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจสังคม (Socio – economic progress) ซึ่งความทันสมัย (Modernity) นั้น หมายถึง การมีสภาพทางเศรษฐกิจดีขึ้นกว่าเดิม การเข้ามามี ส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้นกว่าเดิม การรู้หนังสือหรือได้รับการศึกษาดีขึ้น ฯลฯ ส่วนการ สร้างชาติ (Nation – building) ซึ่งเป็นผลที่ได้อีกอย่างหนึ่งของการพัฒนานั้นมองได้หลายด้าน สำหรับในประเทศด้อยพัฒนานั้นอาจจะมองได้ว่าเป็นเรื่องของเอกลักษณ์ของชาติ (Nation identity) ความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของประเทศ (Solidarity) การก่อสร้างตัวของประเทศและ การเข้มมีส่วนร่วมของประชาชน (Structuralization and participation) สำหรับความก้าวหน้า ทางเศรษฐกิจสังคม (Socio-economic) นั้น หมายถึง การแก้ไขปรับปรุงโดยทั่วไปและไม่ ลดละทิ้งในด้านวัตถุและสวัสดิการสังคม ซึ่งสามารถเห็นผลได้และวัดได้ เช่น ดูได้จากรายได้ เฉลี่ยต่อหัว (Per capita income) เพิ่มสูงขึ้นหรือเด็กที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและ วิทยาลัยเพิ่มจำนวนมากขึ้นและอื่น ๆ ในลักษณะเดียวกัน ประเทศที่จะพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว นั้นจะต้องเป็นประเทศที่มีการปฏิบัติงาน โดยมีจุดมุ่งหมาย (Goal – oriented country) มุ่งให้ เกิดความทันสมัย (Modernity) ในบ้านเมืองพร้อมกับเน้นหนักในการสร้างชาติ (Nation – Building) และความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจสังคม (Socio – Economic progress)

กลุ่มที่สี่ เห็นว่าการพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงโดยมีการวางแผนไว้ก่อนล่วงหน้า (Planned) แนวความคิดของนักวิชาการกลุ่มนี้เห็นว่า การพัฒนาที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้นั้น จะต้องมีการวางแผนระดับชาติและมีการนำไปปฏิบัติโดยคนผู้ปฏิบัติงาน โดยใช้บรรพวิธี (Means) ต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมาย (Ends) ที่ได้วางแผนไว้

Kats (อ้างถึงใน อุบล รั้งสิมันต์ชาติ. 2549 : 26) การพัฒนานั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างสำคัญโดยเปลี่ยนแปลงสภาพรัฐที่มีสภาพความเป็นอยู่ของคนในชาติในลักษณะหนึ่งไปสู่ลักษณะอื่นที่มีคุณค่ามากกว่าเดิม โดยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองประกอบกัน. (We shall define development as major societal change from one state of national being to another, more valued state. It involves a complex of mutually related economic, social, and political change)

ริกส์ (Riggs. อ้างถึงใน อุบล รั้งสิมันต์ชาติ. 2549 : 26) แนวความคิดหลักของคำว่า “การพัฒนา” อยู่ที่การเพิ่มขีดความสามารถของสังคมมนุษย์ในอันที่จะกำหนดรูปแบบสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านกายภาพ คน และวัฒนธรรม โดยกระทำในลักษณะการรวมกลุ่มของสังคมไม่เพียงแค่แยกเป็นคณะบุคคล. (The essential ; idia of development lies in this increased ability of human, and cultural environment. Clearly they do this as societies, as collectivities, not as individuals)

จากนิยามแนวความคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนา หมายถึง การที่คนในชุมชนและสังคม โดยส่วนรวมได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมเพื่อปรับปรุงความรู้ความสามารถของตนเองและร่วมกันเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตของตนเอง ชุมชนและสังคมให้ดีขึ้นซึ่งการพัฒนาเป็นเสมือนกลวิธีที่ทำให้เกิดผลที่ต้องการกล่าว คือ คุณภาพชีวิต ชุมชน และสังคมที่ดีขึ้น

2. ทฤษฎีสถิตภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย

ตัณญา สัตยญาวิวัฒน์ (2547 : 17 – 18) ได้กล่าวถึงทฤษฎีสถิตภาพการพัฒนาและการแพร่กระจาย (Development potential diffusion theory) ประกอบด้วยปัจจัย 6 ประการคือ

2.1 ทรัพยากรธรรมชาติ ทำให้เกิดการพัฒนา (Natural resource) เมื่อมีทรัพยากร เช่น น้ำมัน ทองคำ หรือเพชร แล้วสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดเป็นทรัพย์สินเงินทอง สามารถจะนำไปใช้จ่ายยกระดับคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้นได้ ยังมีทรัพยากรธรรมชาติมีค่าจำนวนมาก ก็ยังทำให้ระดับการพัฒนาสูงมากขึ้นไปอีก

2.2 ทรัพยากรมนุษย์ ทำให้เกิดการ พัฒนา (Human resource) โดยเฉพาะมนุษย์ ในวัยแรงงานก่อให้เกิดปัจจัยผล คือ การพัฒนา ยังมีคนในวัยแรงงานมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้ระดับ การพัฒนาสูงมากขึ้นเพียงนั้น เหตุผลก็คือ คนวัยแรงงานมีกำลังแรงงานที่สามารถใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตได้ เช่น เพิ่มการศึกษา ทำให้สุขภาพอนามัยแข็งแรง จิตใจ มั่นคงเข้มแข็ง เป็นต้น ปัจจัยนี้จึงเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาได้

2.3 องค์การสังคม ทำให้เกิดการ พัฒนา (Social organization) หมายถึง องค์การ สังคมประเภทสหกร โดยที่องค์การสังคมนี้นี้จะช่วยทำให้เกิดพลังในการทำงานได้ใหญ่ขึ้น และมากขึ้น เพราะเป็นการรวมกำลังแรงงานกับงานใหญ่ ๆ ที่ทำคนเดียวไม่ได้ องค์การก็ สามารถทำได้มาก และทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะได้ร่วมช่วยกันคิด ช่วยกันพิจารณา จึงมีความรอบคอบไม่บกพร่องหรือบกพร่องน้อย จึงเป็นเหตุให้เกิดการพัฒนาได้อีกทางหนึ่ง

2.4 ภาวะผู้นำ ทำให้เกิดการ พัฒนา (Leadership) หรือจำนวนผู้นำประเภทต่าง ๆ ยังมีมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้การพัฒนา มีระดับสูงมากขึ้นเพียงนั้น ทั้งนี้ก็เพราะผู้นำมักจะเป็น คนที่มีคุณภาพการทำงานของผู้นำจึงพลอยมีคุณภาพหรือประสิทธิภาพไปด้วย หรือไม่เช่นนั้น ผู้นำจะสามารถรวมคนได้เป็นจำนวนมาก กลายเป็นกลุ่มคนเป็นจำนวนมาก จึงทำงานใหญ่ หรืองานปริมาณมากได้นอกจากนั้น ด้วยบารมีของผู้นำ ทำให้คนที่มารวมตัวกันทำงาน ทำงานอย่างทุ่มเทเพื่อผู้นำจึงทำให้เกิดผลดีแก่การพัฒนา .

2.5 การติดต่อ ทำให้เกิดการ พัฒนา (Contact) การติดต่อ หมายถึง การติดต่อ ระหว่างชุมชน ระหว่างเมือง หรือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะชุมชนเมือง ประเทศที่ด้อย พัฒนาจะได้ประโยชน์จากชุมชนเมือง ประเทศที่พัฒนาแล้วหรือเจริญกว่า ทั้งนี้เพราะการ ติดต่อกับนั้นทำให้เกิดการถ่ายทอด เรียนรู้ รับเอาความรู้ ความชำนาญ สินค้า เทคโนโลยี จากสังคมเจริญมาใช้หรือมาผลิตเครื่องมือ เครื่องใช้ สินค้าขึ้นมาในสังคมด้อยพัฒนา ทำให้ สังคมด้อยพัฒนามี ความเจริญก้าวหน้าตามไปด้วย

2.6 การฝึกอบรม ทำให้เกิดการ พัฒนา (Training) หากมองการฝึกอบรมว่าเป็น การศึกษา ก็ย่อมจะเป็นความสำคัญได้ชัดเจนในการทำให้เกิดการพัฒนา เพราะทำให้ความรู้ ความชำนาญด้านต่าง ๆ ของคนสูงขึ้น การพัฒนาก็ย่อมจะสูงตามไปด้วย การศึกษาดีย่อมจะ ทำให้รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ ทรัพยากรมนุษย์ที่ดีการศึกษาก็ย่อมเป็น ทรัพยากร ที่มีคุณภาพ องค์การสังคมที่มีคนมีคุณภาพไปด้วย ผู้นำที่มีการศึกษาดีย่อมมีคุณภาพ ดียิ่งขึ้นการติดต่อที่เจริญฉลาด อันเกิดจากการศึกษา ย่อมก่อผลประโยชน์ด้านการศึกษา พัฒนาการฝึกอบรมจึงช่วยให้เกิดการ พัฒนาด้วย

3. ประสิทธิภาพในการพัฒนาท้องถิ่น

จากแนวคิดการพัฒนาท้องถิ่น ให้มีระบบและมีประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องเกิดจากความพยายามและความจริงใจของรัฐบาล ที่จะร่วมกันสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น บนเป้าหมายวิธีการที่สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีระบบที่จะนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติโดยรวม และปัจจัยที่จะส่งเสริมให้ท้องถิ่น ได้เข้ามามีบทบาทในการพัฒนาประเทศได้นั้น รัฐบาลจำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งเหล่านี้ คือ

3.1 การจัดระบบการปกครอง และระเบียบการบริหารราชการแผ่นดินที่แน่นอน สร้างระบบและระเบียบ ตลอดจนขั้นตอนของการพัฒนาบทบาทของการบริหารส่วนท้องถิ่นร่วมกัน

3.2 สร้างภาวะผู้นำในท้องถิ่น โดยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ พฤติกรรม ตลอดจนการให้ความรอบรู้ทางด้านการบริหารการพัฒนา

3.3 สร้างโครงการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ของหน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่นอย่างตรงเป้าหมายและต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น ได้เข้าใจถึงบทบาทความสำคัญของตนต่อการพัฒนาท้องถิ่น

3.4 สร้างโครงสร้างระบบภาษีอากร และเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมเพียงพอที่ท้องถิ่นจะปฏิบัติเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของตน ได้ทฤษฎีและแนวความคิดเกี่ยวกับการวางแผน การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น และยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาตำบล

1. ความหมายของการวางแผน

ธงชัย สันติวงษ์ (2546 : 23) กล่าวถึง การวางแผนเป็นการเลือกจุดมุ่งหมาย (Objectives) นโยบาย (Policies) โครงการ (Programs) และวิธีปฏิบัติงาน (Procedures) เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

สมคิด พรหมจ้อย (2546 : 7) ได้ให้ความหมายของการวางแผน หมายถึง กระบวนการพิจารณาล่วงหน้าในอนาคตว่าจะทำอะไร ทำอย่างไร ให้ใครทำ ทำไม่จึงทำ ทำที่ไหน และ

ทำเมื่อใด เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยอาศัยการดำเนินงานที่เป็นระบบ มีระเบียบและมี ประสิทธิภาพ

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2552ก : 39) กล่าวว่า การวางแผน หมายถึง กระบวนการในการกำหนดทิศทางการบริหารงานขององค์กร โดยมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย แนวทางการดำเนินงานและวิธีการปฏิบัติที่สอดคล้องกัน อย่างเป็นระบบเพื่อให้องค์กร สามารถบริหารงานภายใต้ทรัพยากรที่มีจำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถบรรลุผล ในการบริหารงานตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

จากแนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า การวางแผนเป็นการตัดสินใจ แบ่งสรรทรัพยากรต่าง ๆ ในปัจจุบัน เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรประสบความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้าในอนาคต

2. ลักษณะของแผน

ลักษณะของการจัดทำแผนแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่

2.1 แผนระยะยาว (Long – tem plan) เป็นแผนที่ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ ประมาณ 10 ปี ขึ้นไป มีลักษณะเป็นการกำหนดแนวทางการพัฒนาอย่างกว้าง ๆ ส่วนใหญ่ เป็นการกำหนดทิศทางการพัฒนาที่เป็นภาพรวมในระยะยาว เช่น การลดอัตราการเกิดของเด็ก ในประเทศ เป็นต้น

2.2 แผนระยะปานกลาง (Medium – tem plan) เป็นแผนที่ใช้ระยะเวลาดำเนินการ ประมาณ 3-5 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาในภาพรวม เช่น การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นต้น

2.3 แผนระยะสั้น (Shot – tem plan) เป็นแผนที่ใช้ระยะเวลาดำเนินการประมาณ 1 ปี หรือน้อยกว่า โดยแผนระดับนี้ จะมีรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน เป้าหมายงบประมาณ และระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนกว่าแผนระยะยาวและระยะ ปานกลาง

3. คุณประโยชน์และข้อจำกัดของการวางแผน

ประจวบ รอดประเสริฐ (2547 : 79) ได้อธิบายเกี่ยวกับคุณประโยชน์ และข้อจำกัด ของการวางแผนไว้ดังนี้

3.1 คุณประโยชน์หรือข้อดีของการวางแผน

การวางแผนมีคุณประโยชน์หรือข้อดีต่อการบริหารงานหลายประเภทดังนี้

3.1.1 การวางแผนสามารถบอกให้ทราบถึงศักยภาพของปัญหาและโอกาสที่ปัญหาเหล่านั้นจะเกิด

3.1.2 การวางแผนสามารถปรับปรุงแก้ไขกระบวนการ การตัดสินใจภายในองค์กรหรือหน่วยงานให้ดีขึ้น

3.1.3 การวางแผนสามารถชี้เฉพาะให้เห็นถึงทิศทาง คำนิยม และวัตถุประสงค์ในอนาคตของหน่วยงาน

3.1.4 การวางแผนสามารถช่วยให้แต่ละบุคคลหรือแต่ละหน่วยงานปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

3.1.5 การวางแผนสามารถช่วยผู้บริหารให้มีความมั่นใจในอันที่จะนำความอยู่รอดปลอดภัยมาสู่องค์กรและหน่วยงาน

3.2 ข้อจำกัดของการวางแผน

การวางแผนอาจจะมีประสิทธิภาพได้ ถ้าการวางแผนนั้นยังคงเขียนไว้บนแผ่นกระดาษและไม่เคยนำออกไปปฏิบัติเลย การวางแผนที่ดีนั้นจะต้องนำไปใช้ สิ่งใดหรือจุดใดที่เป็นอุปสรรคก็จะต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข และนำไปใช้ต่อไปอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังสามารถกล่าวได้อีกว่าการวางแผนสามารถที่จะทดแทน กระบวนการบริหารอื่นที่ได้ดำเนินงานไปอย่างขาดประสิทธิภาพได้ แต่การวางแผนอาจสามารถชี้ให้เห็นถึงข้อบกพร่องของกระบวนการบริหารงานนั้นได้

4. ความจำเป็นของการวางแผน

อนันต์ เกตุวงศ์ (2547 : 35) อธิบายว่าสาเหตุที่มีความจำเป็นที่ต้องมีการวางแผนมาจากสาเหตุ 3 ประการด้วยกันคือ

4.1 ปัญหา (Problem) เนื่องจากเกิดปัญหาบางประการในการดำเนินการวางแผน จึงได้กลายเป็นเครื่องมือของการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นอย่างมาก เพราะการวางแผนจะเอื้ออำนวยให้มีการแก้ไขปัญหาย่างเป็นระบบและตรงจุดมากที่สุด แต่อย่างไรก็ดี ปัญหาทุกปัญหานั้นจะต้องใช้การวางแผนเนื่องจากปัญหาเล็ก ๆ น้อย ๆ ก็อาจจะได้รับการแก้ไขไปทันที ปัญหาที่ใหญ่ ๆ และมีความสำคัญ ๆ เป็นส่วนใหญ่เท่านั้น ซึ่งต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ ส่วนปัญหาอื่น ๆ ก็อาจนำเอาหลักการของการวางแผนมาใช้แต่เพียงบางอย่างเท่านั้น ก็เพียงพอกับความต้องการ

4.2 ความต้องการ (Need) ความต้องการอาจจะเป็นสิ่งที่กำหนดได้ยาก เพราะความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุด แต่การวางแผนก็เป็นวิธีที่ดีที่สุด ที่จะทำให้ความต้องการ

ได้รับ การตอบสนองในเวลาทีรวดเร็ว และประหยัด ความต้องการอาจจะไม่ใช่ความจำเป็นก็ได้ เช่น ความโก้เก๋ ซึ่งแตกต่างกับความต้องการที่จำเป็น เช่น อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค ฉะนั้นความต้องการจึงได้รับการพิจารณาเสียก่อนว่าเป็นความต้องการที่จำเป็นแค่ไหน และควรจะจัดลำดับก่อนหลังอย่างไร

4.3 นโยบายหรือคำสั่ง (Policy or directives) ผู้วางแผนอาจจะได้รับคำสั่งหรือวางแผนตามนโยบาย ซึ่งมาจากเบื้องบน โดยที่ผู้วางแผนอาจจะไม่มีโอกาสได้วิเคราะห์เหตุการณ์พิจารณาถึงปัญหา หรือความจำเป็นแต่อย่างใด หรือในบางกรณีแผนที่ได้รับคำสั่งให้วางนั้นอาจจะไม่มีประโยชน์หรือผลเสียหายมากมาย แต่ก็ไม่สามารถหักท้วง หรือเสนอความคิดเห็นของตนเองให้เบื้องบนพิจารณาได้ จนเป็นที่กล่าวขวัญกันทั่ว ๆ ไป ว่านโยบายอยู่เหนือเหตุผล แต่การกล่าวเช่นนี้อาจจะขาดเหตุผลก็ได้ เพราะผู้ที่อยู่เบื้องบนอาจจะมีข้อมูลหรือเหตุผล ซึ่งผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาอาจจะไม่รู้หรือไม่เข้าใจ เช่น นโยบายในการเก็บภาษีผลิตภัณฑ์นั้น ๆ มีราคาแพงขึ้นอาจจะทำให้ประชาชนบางส่วนข้องใจ แต่นโยบายนี้ก็มีจุดประสงค์แอบแฝงที่จะป้องกันและสนับสนุนให้อุตสาหกรรมภายในประเทศได้โอกาสพัฒนาอย่างเต็มที่ และทัดเทียมกับอุตสาหกรรมในต่างประเทศ หรือเพื่อจะพัฒนาทรัพยากรภายในประเทศก็ได้ ฉะนั้นผู้วางแผนหรือผู้บริหารชั้นสูงควรจะได้อำนาจทำความเข้าใจนโยบายหรือคำสั่งนั้น ๆ ก่อนที่จะดำเนินการวางแผนต่อไป

5. กระบวนการวางแผน

อนันต์ เกตุวงศ์ (2547 : 160) ได้อธิบายขั้นตอนของการวางแผนเอาไว้ 12 ขั้นตอน ดังนี้

5.1 เลือกวัตถุประสงค์ (Choose objectives) เนื่องจากวัตถุประสงค์เป็นเป้าหมายหรือจุดสุดท้ายของการวางแผน ถ้าไม่มีเป้าหมายปลายทางที่แน่นอนชัดเจน การที่จะคิดต่อไปถึงการกระทำและวิธีการที่จะกระทำก็อาจจะสร้างความยุ่งยากให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องไม่น้อย เมื่อกล่าวถึงวัตถุประสงค์ นักวิชาการด้านนี้จะต้องยกตัวอย่างเหมือนกันตลอดมา คือ ถ้าท่านไม่รู้ว่าจะไปไหน ท่านก็ไม่อาจเลือกวิธีการและทิศทางของการเดินทางได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

5.2 บอกกล่าววัตถุประสงค์ให้ผู้อื่นทราบ (Communicate objective) คนทำงานร่วมกันจะต้องทราบวัตถุประสงค์ขององค์การ ตั้งแต่วัตถุประสงค์ระดับสูงขององค์การลงไปตามลำดับ จนถึงวัตถุประสงค์ของแต่ละตำแหน่งของแต่ละคน ผู้ร่วมงานแต่ละคนควรจะรู้วัตถุประสงค์ทุกระดับ ของทุกคนดังกล่าว การที่จะให้ทุกคนมีความเข้าใจและรู้ถึงวัตถุประสงค์ขององค์การ อาจจะอาศัยหลักการของการบริหารงาน โดยวัตถุประสงค์มาช่วย

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการประเมินผู้นำจะต้องอาศัยผลงานที่สำคัญ ผู้นำจะต้องรู้วัตถุประสงค์และผู้นำควรมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นต้น

5.3 การกำหนดข้อสันนิษฐาน ซึ่งหมายถึง การประเมินอนาคต หรือ การพยากรณ์ (Forecasting) ซึ่งมีหลักและวิธีการหลาย ๆ ประการ เช่น เทคนิคเดลฟี (Delphi technique) และค่าเฉลี่ยเคลื่อนที่ (Moving average) เป็นต้น

5.4 สัมภาษณ์ทรัพยากร (Survey resources) เป็นการตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่า การทำงานให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์นั้นมีความเป็นไปได้ กล่าวคือ มีคน เงิน สิ่งที่อำนวยความสะดวก เวลา และปัจจัยอื่น ๆ ที่จำเป็นในการทำงานตามแผนให้ไปสู่เป้าหมาย ได้ป้องกันการสร้างวิมานในอากาศ โดยที่มีการวางแผนไว้อย่างดี แต่ไม่มีปัจจัยที่จะทำให้บรรลุผลสำเร็จ

5.5 กำหนดนโยบาย (Establish policies) เพื่อเป็นแนวทางกว้าง ๆ สำหรับคนในองค์กร ได้ยึดเป็นหลักในการทำงานให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมยิ่งขึ้น หรือเพื่อกำจัดทางเลือกที่ไม่เหมาะสมออกไป

5.6 ระบุทางเลือก (Identify alternatives) เพื่อที่จะตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ผู้ตัดสินใจจะต้องรู้ทางเลือกทั้งหมดที่มีอยู่ซึ่งตัดทางเลือกที่ไม่เหมาะสมออกไป

5.7 เปรียบเทียบทางเลือก (Compare alternatives) เมื่อมีทางเลือกแล้วขั้นนี้จึงเป็นการประเมินทางเลือกทั้งหลายที่มีอยู่เพื่อดูความเป็นไปได้ หรือเพื่อดูว่าจะทำได้หรือไม่ (Feasibility)

5.8 เลือกแนวทางของการกระทำ (Choose course of action) เมื่อประเมินทางเลือกและเปรียบเทียบทางเลือกแล้ว จะต้องตัดสินใจเลือกเอาทางที่เหมาะสมที่สุด ไม่ควรลังเลให้เสียเวลาถ้าไม่จำเป็น

5.9 สร้างแนวทางปฏิบัติและกฎเกณฑ์ (Create procedures and rules) แนวปฏิบัติคือแนวทางอย่างละเอียดของการกระทำโดยมีนโยบายเป็นกรอบ และจะบอกถึงขั้นตอนเป็นลำดับที่ละขั้น ๆ ไปจนจบกระบวนการ ส่วนกฎเกณฑ์นั้นไม่มีขั้นตอนก่อนหลังที่บอกได้ โดยเวลาเหมือนแนวทางปฏิบัติ แต่จะเป็นข้อกำหนดเดี่ยวโดด ๆ ไม่มีความต่อเนื่อง เช่น กฎอันหนึ่งของการเล่นฟุตบอลคือ ห้ามใช้มือ เป็นต้น แนวทางและกฎเกณฑ์มีลักษณะเหมือนนโยบายย่อย เพื่อให้คนทำงานถือปฏิบัติ ในการสร้างสิ่งเหล่านี้ต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญทางด้าน Time and motion และพวกวิศวกรที่เกี่ยวข้องเพื่อประหยัดพลังงานความพยายาม รวมทั้งงบประมาณหรือค่าใช้จ่ายใน การปฏิบัติงาน และอาจรวมไปถึงการประหยัดเวลาด้วย

5.10 การกำหนดงบประมาณ (Establish Budgets) งบประมาณเป็นตัวกำหนดการปฏิบัติงานที่สำคัญ ทรัพยากรทุกอย่างสามารถระบุในลักษณะของงบประมาณได้ และถือว่าเป็นแผนทางการเงินด้วย

5.11 กำหนดตารางเวลา (Establish time tables) ตารางเวลาการทำงาน โดยมีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของแต่ละกิจกรรม รวมกันเป็นจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของแผน โดยอาศัยเทคนิคทางด้านแผนภูมิ Cpm และ Pert เป็นต้น

5.12 ตัดสินใจในเรื่องมาตรฐาน (Decide on standard) มาตรฐานมีไว้เพื่อการปฏิบัติงานตามแผน เมื่อมีแผนแล้วสิ่งที่ตามมาก็คือ การควบคุมให้ทำตามแผน และมีการประเมินซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายของกระบวนการวางแผน

6. องค์ประกอบของการวางแผน

อนันต์ เกตุวงศ์ (2547 : 37-40) ได้กล่าวว่า ในการวางแผนใด ๆ ผู้วางแผนจะต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบต่อไปนี้ด้วย

6.1 นโยบาย (Policy) ต้องนำไปคิดและวางแผนให้สอดคล้องกับทิศทางของนโยบายของหน่วยเหนือและหน่วยงาน

6.2 ยุทธศาสตร์ (Strategies) ต้องนำเอาวัตถุประสงค์ของหน่วยงานไปกำหนดยุทธศาสตร์ใช้ทรัพยากรที่อยู่อย่างจำกัดให้เกิดแผนที่สามารถนำไปปฏิบัติได้ต่อไป

6.3 กระบวนการ (Procedures) ต้องทราบแนวทางปฏิบัติในการวางแผนที่กำหนดไว้เป็นขั้นตอนก่อนหลัง

6.4 กฎระเบียบ (Rules) ต้องวางแผน โดยคำนึงกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง

6.5 งบประมาณ (Budgets) การวางแผนต้องมีข้อมูลในเรื่องนี้อย่างเพียงพอ ก่อนที่จะกำหนดและคาดการณ์

6.6 ต้องมีข้อมูลรายละเอียด (Delta) เกี่ยวกับเรื่องที่จะวางแผน

7. ความสำคัญของการวางแผน

การวางแผนนั้นเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้สามารถทราบถึงแผนงานอนาคตที่จะกระทำหรือปฏิบัติให้เป็นแนวทางที่จะดำเนินการในอนาคต ซึ่งมีความสำคัญต่อการบริหารงานอาจสรุปได้ ดังนี้

7.1 ทำให้การบริหารงานขององค์กรมีจุดหมายและแนวทางการพัฒนาที่ชัดเจน

7.2 ทำให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีระบบ มีกระบวนการที่แน่นอน

7.3 ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

7.4 ทำให้เกิดการประสานการดำเนินงานและลดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

8. ประโยชน์ของการวางแผน

ในการจัดทำแผนพัฒนา มีประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้น โดยสามารถแยกเป็นประเด็นสำคัญได้ดังนี้

8.1 ทำให้มีกรอบแผนงาน และทิศทางในการพัฒนาที่ชัดเจน

8.2 ทำให้มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

8.3 ทำให้มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม และรายละเอียดงบประมาณในการที่จะดำเนินการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ตลอดจนเป็นการสนองตอบต่อปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่

8.4 ทำให้การดำเนินการพัฒนาในพื้นที่ไม่เกิดความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น

8.5 ทำให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าว่า จะดำเนินกิจกรรมอะไรบ้าง และเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส

9. การนำแผนไปปฏิบัติ

การนำแผนไปปฏิบัติเป็นเรื่องของการศึกษาว่าด้วยองค์ความรู้และกระตุ้นให้ทรัพยากรทางด้านการบริหารทั้งหมด ปฏิบัติงานให้บรรลุตามแผนขององค์กรที่ระบุได้ การศึกษาถึงการนำแผนไปใช้จึงเป็นการแสวงหาวิธีการและแนวทางเพื่อปรับปรุงแผน และการปฏิบัติงานในโครงการให้ดีขึ้น การศึกษาเรื่องการนำแผนไปใช้ถือว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญในการนำไปสู่การบรรลุจุดมุ่งหมายของการพัฒนาที่ดีในอนาคตอีกด้วย แนวทางการนำแผนไปใช้มี 6 แนวทาง ได้แก่ (วรเดช จันทรศร. 2548 : 58)

9.1 แนวทางที่เน้นการวางแผนและการควบคุม หรือที่เรียกว่าตัวแบบที่ยึดหลักเหตุผล

9.2 แนวทางที่เน้นสมรรถนะขององค์กร หรือที่เรียกว่าตัวแบบทางการจัดการ

9.3 แนวทางที่เน้นการมีส่วนร่วม การสร้างความผูกพัน และการยอมรับ หรือที่เรียกว่าตัวแบบทางการพัฒนาองค์กร

9.4 แนวทางที่เน้นการสร้างความสำเร็จเกี่ยวกับสภาพความเป็นไปในระบบราชการ หรือที่เรียกว่าตัวแบบทางด้านกระบวนการของระบบราชการ

9.5 แนวทางที่เน้นการเจรจาและการต่อรอง หรือที่เรียกว่าตัวแบบทางการเมือง

9.6 แนวทางที่เน้นการวิเคราะห์เชิงระบบ หรือที่เรียกว่าตัวแบบทั่วไป

10. ความสำเร็จของการนำแผนไปปฏิบัติ

วเรช จันทรศร (2548 : 102) ได้เสนองานของ แวน ฮอร์น และแวน มีเตอร์ ที่ใช้ตัวแบบเชิงระบบในการศึกษาปัญหาในกระบวนการนำแผนไปปฏิบัติ โดยเชื่อว่า ความสำเร็จของการนำแผนไปปฏิบัติ (ซึ่งทั่วไปดูจากการบรรลุผลการปฏิบัติตามกำหนดการด้วยความเรียบร้อยและการก่อให้เกิดผลกระทบของแผนงานตามที่พึงปรารถนา) ว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยหลักสามปัจจัยด้วยกัน ได้แก่ กระบวนการในการสื่อข้อความ สมรรถนะขององค์กรที่นำแผนไปปฏิบัติ และ ความร่วมมือสนับสนุนของผู้ปฏิบัติ ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการนำแผนไปปฏิบัติ เป็นกระบวนการที่แยกจากกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการนำแผนไปปฏิบัติประกอบด้วยส่วนที่เป็นเรื่องของแผนกับส่วนที่เป็นการทดลอง ในส่วนที่เป็นเรื่องของแผน ประกอบด้วย การออกแบบแผนกับการนำไปปฏิบัติภาคสนาม ในส่วนที่เป็นเรื่องของการทดลอง ประกอบด้วย การออกแบบแผนและวิธีการทดลอง การประเมิน การออกแบบ และการนำไปปฏิบัติภาคสนาม ตลอดจนการประเมินการนำไปปฏิบัติ ทั้งในระหว่างที่มีการนำไปปฏิบัติและเมื่อสิ้นสุดการนำไปปฏิบัติ การวิเคราะห์การนำแผนไปปฏิบัติจะต้องคำนึงถึงสมรรถนะของเจ้าหน้าที่องค์กร และการจัดการ รวมทั้งยุทธวิธีในการปฏิบัติด้วย หลังจากนั้นก็ทำการประเมินการออกแบบหรือแผน และวิธีการ โดยการประเมินกิจกรรมภาคสนามว่าจะนำไปสู่ประสิทธิผลในการปฏิบัติหรือไม่ สอดคล้องกับแผนที่ระบุไว้เพียงใด สามารถปฏิบัติการท่ามกลางสิ่งแวดล้อมของระบบราชการและการเมืองได้ระดับใด และเห็นว่า การวิเคราะห์การนำแผนไปปฏิบัติควรพิจารณาถึง 1) สมรรถนะทางเทคนิคในการนำไปปฏิบัติ 2) ความเป็นไปได้ทางการเมือง และ 3) ยุทธวิธีทางเทคนิคและทางการเมืองในการนำไปปฏิบัติ นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าการวิเคราะห์การนำแผนไปปฏิบัติที่แตกต่างไปจากวิเคราะห์แผน เพราะ การวิเคราะห์แผนมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ทางบวกและการยอมรับจากผู้ตัดสินใจในระดับสูง ส่วนการวิเคราะห์การนำไปปฏิบัติมุ่งที่การนำไปใช้ในทันทีที่เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่และการยอมรับจากผู้นำไปปฏิบัติ

ความสำเร็จของการนำแผนไปปฏิบัติว่า ประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ คือ การมีสมรรถนะ การมีเป้าหมายในแผนที่ชัดเจน และการริเริ่มที่ดี ปัจจัยสำคัญที่มีต่อความสำเร็จของการนำแผนไปปฏิบัติ ขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญที่มีต่อความสำเร็จของการนำแผนไปปฏิบัติว่า ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่อไปนี้ 1) จุดกำเนิดแผน 2) ความสลับซับซ้อน 3) การสนับสนุนแผน 4) การซับซ้อนของการบริหาร 5) สิ่งจูงใจของผู้ปฏิบัติตามแผน และ 6) การจัดสรรทรัพยากร

11. แนวคิดการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

11.1 แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนา

การวางแผนเป็นกระบวนการขั้นแรก ของการบริหารงานเพื่อบริหารทรัพยากร ในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ การวางแผนมีคุณค่าอย่างมากต่อองค์กรหรือหน่วยงาน และมีความสำคัญยิ่งต่อความมุ่งหมายของแต่ละบุคคลในการปฏิบัติงาน (สุวิทย์ อุดมพานิชย์, 2548 : 9)

ดังนั้นการวางแผนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารมีหน้าที่กำหนดเป้าหมายที่ต้องการ กำหนดวิธีการปฏิบัติและการตรวจสอบว่าได้ดำเนินการสำเร็จหรือไม่

วิทยา คำธำรงกุล (2546 : 128) กล่าวว่าแผน หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ประกอบด้วยเป้าหมายและวิธีการเพื่อจะไปถึงเป้าหมายนั้น สอดคล้องกับพงศ์สันท์ ศรีสมทรัพย์ และชลิดา ศรีมณี (2545 : 217) กล่าวว่าแผนเป็นวิธีการที่กำหนดเอาไว้ล่วงหน้าเพื่อที่จะดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เป็นกระบวนการของการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไรลงไปบ้างทำอะไรและทำอย่างไรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยแผนนั้น ๆ จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ คือ ต้องเกี่ยวข้องกับอนาคต (Involve the future) ต้องมีผลต่อองค์กรหรือสังคม (Personal or organizational causation)

11.2 เครื่องมือในการบริหารที่ทำให้งานบรรลุผลสำเร็จ

แผนเป็นเครื่องมืออันดับแรกในการบริหารที่จะทำให้งานบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีหลักในการวางแผนงาน ดังนี้ (ธงชัย สันติวงษ์, 2548 : 50)

11.2.1 การวางแผนงานมีหลักการพื้นฐาน คือ การคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต วัตถุประสงค์ของงานที่จะปฏิบัติ นโยบายขององค์กรหรือของหน่วยงาน แผนงานว่าจะทำอะไรเมื่อไรและอย่างไร

11.2.2 การวางแผนเป็นกระบวนการสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงาน เพราะถือว่าการวางแผนงานไว้ เป็นการกำหนดการดำเนินงานไว้ล่วงหน้า จะทำให้การบริหารบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดได้

11.2.3 การวางแผนงานเป็นหน้าที่ประการแรกของผู้บริหารและจำเป็นต้องทำก่อนการปฏิบัติงานนั้น ๆ

11.2.4 วัตถุประสงค์และนโยบายเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่สุดของการวางแผนงานเพราะความสำเร็จของงาน คือ งานนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นก่อนที่จะวางแผนงานในเรื่องใด ๆ จะต้องศึกษาและทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ในเรื่องนั้น ๆ อย่างแจ่มชัดเสียก่อนเพื่อจะได้กำหนดการปฏิบัติงานให้ตรงตามวัตถุประสงค์โดยไม่ผิดพลาดและแผนงานที่กำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนจะช่วยให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จได้ง่าย

11.2.5 ในการวางแผน จะต้องคำนึงถึงสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสภาพภูมิศาสตร์ สภาพสังคม พฤติกรรมของบุคคลตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีต่าง ๆ

11.2.6 การวางแผน จะต้องคำนึงถึงปัจจัย หรือทรัพยากรในการบริหาร เช่น คน วัสดุ สถานที่ว่ามีมากน้อยเพียงใด โดยจะต้องวางแผนให้สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและได้ผลเต็มที่

11.2.7 การวางแผนที่จำเป็นในการปฏิบัติงานต้องมีข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมที่จะดำเนินงานด้วย

11.2.8 การวางแผน เนื่องจากการกำหนดการปฏิบัติงานในอนาคตแล้ว เราต้องคำนึงถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วยเพื่อกำหนดแผนและหาวิธีการปฏิบัติไว้หลาย ๆ ทางเพื่อแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น

11.2.9 การวางแผนจำเป็นต้องมีในทุกระดับขององค์กร

11.2.10 แผนงานควรมีลักษณะยืดหยุ่น สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับสถานการณ์อยู่เสมอ

11.2.11 เมื่อมีการวางแผนแล้วจะต้องมีการพิจารณาการดำเนินการตามแผน และวางระบบการควบคุมการปฏิบัติงานด้วยเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนที่วางไว้

11.2.12 แผนที่วางไว้จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุงอยู่เสมอ

11.3 ลักษณะของแผนที่ดีมีประสิทธิภาพ

ลักษณะของแผนที่ดีมีประสิทธิภาพควรมีลักษณะดังนี้ (ธงชัย สันติวงษ์, 2548 : 52)

11.3.1 มีความเฉพาะเจาะจงความหมายว่า แผนนั้นสามารถนำไปใช้ได้โดยตรงสำหรับโครงการนั้น ๆ เช่น ระบุว่าควรใช้วิธีการอย่างไรจึงจะได้ผลดีที่สุด แผนควรมี

ลักษณะที่เฉพาะมากกว่ามีลักษณะกว้างหรือกล่าวทั่ว ๆ ไป การที่เฉพาะจะก่อให้เกิดความชัดเจน ซึ่งทำให้การดำเนินตามแผนเป็นไปอย่างถูกต้อง

11.3.2 ทำให้เกิดการประสานงาน ลักษณะของแผนที่จะต้องกำหนดให้มีหน้าที่ต่าง ๆ และฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมีการประสานงานในการปฏิบัติงาน

11.3.3 สามารถนำไปใช้งานได้จริงเป็นแผนที่เหมาะสมไม่เกินความเป็นจริงในการปฏิบัติ

11.3.4 ทำให้เกิดการควบคุมที่ดีขึ้น แผนที่ที่ดีต้องเป็นแนวทางและเป็นมาตรฐานเพื่อที่จะสามารถใช้ควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

11.3.5 มีความยืดหยุ่น เพราะในบางครั้งองค์ประกอบบางประการของแผนอาจต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เนื่องจากสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์บางอย่างมีการเปลี่ยนแปลงแผนจึงต้องมีลักษณะยืดหยุ่น ได้เพื่อความเหมาะสม

11.3.6 ต้องได้รับการยอมรับ จากฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพราะการยอมรับจากฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะนำมาซึ่งความตั้งใจและความร่วมมือเป็นอย่างดีในการนำแผนไปปฏิบัติ

11.3.7 ลักษณะของแผนที่จะต้องมีตารางเวลาเพื่อช่วยขจัดเวลาที่สูญเปล่า ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติตามแผนรวดเร็วทันเวลาทำให้การบริหารเวลามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

11.4 ความสำคัญของแผนพัฒนาเทศบาล

ชัยยุทธ รัตนปัทมวรรณ (2549 : 55-61) ได้สรุปความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ว่ามีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนเป็นอย่างมาก และสามารถสรุปประเด็นหลัก ๆ สำคัญดังนี้

11.4.1 การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล จะต้องดำเนินการจัดทำให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ประกอบแนวทางของพระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารราชการเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ประกอบกับพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

11.4.2 วัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมายเพื่อให้ท้องถิ่นจัดทำแผนพัฒนาของท้องถิ่น แต่ละแห่งในเพื่อเป็นการบริหารจัดการในการพัฒนาท้องถิ่นของตน

11.4.3 เพื่อให้ท้องถิ่นสามารถกำหนดสภาพปัญหา ความต้องการพัฒนา หรือ เป้าหมายในการพัฒนาของท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และเพื่อสนองต่อ ความต้องการให้กับประชาชนในท้องถิ่นตนเอง

11.4.4 เพื่อให้ท้องถิ่นกำหนดแผนงาน โครงการ และกิจกรรมการพัฒนาและ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนและเพื่อนำไปสู่เป้าหมายการพัฒนาเพื่อประโยชน์ สุขของประชาชนในท้องถิ่น

11.4.5 เพื่อให้ท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการจัดสรรทรัพยากร และ งบประมาณของท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรม และเป็นไปตามลำดับความจำเป็นเร่งด่วน

11.4.6 เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประสานการปฏิบัติการในการพัฒนาภายใน ท้องถิ่น และเป็นการประสานการพัฒนา กับหน่วยงานอื่น ๆ ในพื้นที่

11.5 ประโยชน์ของแผนพัฒนาตำบล

ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล มีประโยชน์ในการพัฒนา คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ดีขึ้น โดยสามารถแยกเป็นประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

11.5.1 ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีกรอบแผนงาน และทิศทางใน การพัฒนาที่ชัดเจน

11.5.2 ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีแผนงาน โครงการ กิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ อย่างแท้จริง

11.5.3 ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีแผนงาน โครงการ กิจกรรม และ รายละเอียดงบประมาณในที่จะดำเนินการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ตลอดจนเป็น การสนองตอบต่อปัญหาความต้องการของประชาชนในพื้นที่

11.5.4 ทำให้การดำเนินการพัฒนาในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่เกิดความซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น

11.5.5 ทำให้ประชาชนได้ทราบล่วงหน้าว่า องค์การบริหารส่วนตำบล จะดำเนินกิจกรรมอะไรบ้าง และเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการติดตาม และตรวจสอบการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง โปร่งใส

12. ระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

พระราชบัญญัติกำหนด แผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 การกำหนดให้รัฐต้องจัดสรรงบประมาณให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น และการถ่านโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีความจำเป็นในการใช้ทรัพยากรรายได้ ทั้งที่ท้องถิ่นจัดเก็บเองและรายได้ที่รัฐบาลจัดสรรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีความโปร่งใสมากที่สุด การวางแผน ถือเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การปกครองส่วนท้องถิ่น บรรลุจุดมุ่งหมายโดยใช้ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นต้องวางแผนการใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีการปฏิบัติตามแผนงาน โครงการที่กำหนดให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในเวลาที่กำหนด มีการควบคุมติดตาม วัดและประเมินผล โดยการบริหารจัดการตามแผน แผนงาน โครงการนั้นจะต้องเป็นการบริหารจัดการที่ดี มีความโปร่งใส และพร้อมที่จะให้มีการตรวจสอบทั้งโดยหน่วยงานของรัฐและประชาคม

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และ 17 เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบล มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและสำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนอกจากจะมีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองแล้ว ยังมีอำนาจ และหน้าที่ในการประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด ตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นของตนเองในระยะปานกลาง ถึงระยะยาวเพื่อให้ทราบทิศทาง และความต้องการพัฒนาในอนาคตโดยในการจัดทำแผนพัฒนาได้กำหนดให้ประชาชน และภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การติดตามประเมินผลการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้กระบวนการวางแผนท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ และเพื่อให้การวางแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาถูกนำไปปฏิบัติได้จริง จำเป็นต้องจัดทำแผนงบประมาณระยะ 3 ปี ที่ยึดผลสำเร็จของงานเป็นเป้าหมายของการทำงาน และมีลักษณะที่เป็นแผนก้าวหน้าเพื่อสร้างความมั่นใจในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการพัฒนาขึ้น ๆ ในทุกระยะ 3 ปี

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 กำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ซึ่งเป็นแผนระยะปานกลาง หรือระยะยาว ที่ กำหนดทิศทางพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ไม่ได้กำหนด

ระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไว้ ดังนั้น การกำหนดหัวระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา จึงขึ้นอยู่กับแนวคิดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตข้างหน้ายาวนานเพียงใด ประกอบกับข้อมูลปัญหาที่ต้องการแก้ไข เนื่องจากแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา เป็นแผนพัฒนาที่กำหนดทิศทางความต้องการพัฒนาในอนาคต ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อนการจัดทำแผนสามปี เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด แล้วจะต้องกำหนดระยะเวลาดำเนินการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้เหมาะสมเพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาสามปีแล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลให้ครบถ้วนทันสมัย ซึ่งได้แก่ ข้อมูลในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นต้น โดยข้อมูลควรแสดงแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงไป แสดงค่าเฉลี่ยร้อยละ และวิเคราะห์ข้อมูลตลอดจนการให้ความเห็น

ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาจะต้องตระหนักว่าแผนพัฒนาจะต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาล แผนกระทรวง แผนกรม และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ซึ่งเป็นแผนระดับชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนาจังหวัดในระดับจังหวัด ตลอดจนยุทธศาสตร์การพัฒนาอำเภอ และแผนพัฒนาอำเภอในระดับอำเภอ ซึ่งในการกำหนดยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาระดับจังหวัดอำเภอนั้น ทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมหรือมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วย (สมชาย บำรุงทรัพย์ และ ญัฐวิภา โฆษิตตันดิบุญย์. 2549 : 221)

12.1 สาระสำคัญของการวางแผน

การวางแผนทางการบริหารควรมีสาระสำคัญ 3 ประการ ดังนี้

12.1.1 การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับอนาคต การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการกำหนดทิศทางของงานในอนาคต ผู้บริหารจะต้องอาศัยแผนเพื่อเป็นเสมือนเข็มทิศหรือกรอบในการบริหารงานรวมทั้งเป็นแนวทางการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพ เช่น ทรัพยากรบุคคล ทรัพยากรด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

12.1.2 การวางแผนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพและทรัพยากรของท้องถิ่นเพื่อนำมาประกอบการตัดสินใจ

12.1.3 การวางแผนจะต้องครอบคลุมทุกหน่วยงาน

12.2 ประเภทของแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้แบ่งแผนพัฒนาท้องถิ่น 3 ประเภท ดังนี้ (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กร. 2546 : 46-57)

12.2.1 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

12.2.2 แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนดรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี โดยมีลักษณะดังนี้

1) เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การปฏิบัติโดยมีหลักคิดที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์พัฒนาหนึ่ง ๆ จะมีแนวทางการพัฒนา ได้มากกว่า หนึ่งแนวทาง และภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่ง ๆ จะมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ได้มากกว่าหนึ่งแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนา และวิสัยทัศน์

2) เป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้แผนพัฒนาสามปี เป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งวางแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

3) เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียนเนื่องจากแผนพัฒนาสามปีมีลักษณะเป็นแผนที่มีความต่อเนื่องเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

12.2.3 แผนการดำเนินงาน หมายถึง แผนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

12.3 องค์กรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

การที่ท้องถิ่นจะพัฒนาไปในทิศทางใด จำเป็นต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ หรือ ภาพในอนาคตและแปลงมาสู่การปฏิบัติ เนื่องจากการวางแผนทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายการบริหารการปกครอง การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงินและการคลัง การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ที่กฎหมายกำหนด ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 กำหนดองค์กรที่มีความรับผิดชอบในการจัดทำแผนพัฒนา ดังนี้ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2552 : 45)

12.3.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และคณะกรรมการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดแนวทางการพัฒนาของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาลแผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาอำเภอ การผังเมือง ตลอดจนให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น

12.3.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และ คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง เป็นองค์กรที่มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด

12.3.3 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น หมายถึง คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาล คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเมืองพัทยา คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล และ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมาย

จัดตั้ง เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่กำหนดกรอบ ทิศทาง แนวทาง รวมทั้งประสานการพัฒนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา จังหวัด อำเภอ ตรวจสอบวิเคราะห์และประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัด และให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หรือแผนพัฒนาสามปี ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด รวบรวมข้อมูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการประสานแผน ทั้งนี้คณะกรรมการประสานแผนพัฒนา อาจมอบอำนาจ ในการให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนา ให้คณะอนุกรรมการประสานแผนระดับอำเภอ เพื่อปฏิบัติหน้าที่แทนภายใต้การกำหนดกรอบนโยบาย แนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการ ประสานแผนกำหนด

แผนพัฒนาสามปีเป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ไปสู่การปฏิบัติ โดยมีหลักคิดที่ว่า ภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาหนึ่ง ๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่ง แนวทางและภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่งจะมีโครงการ/กิจกรรม ได้มากกว่าหนึ่งโครงการ/ กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ต้องการ เพื่อจุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

12.4 คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดการทำแผนพัฒนาขององค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 องค์กรจัดทำแผนพัฒนาตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่า ด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ดังนี้ (องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น. 2546 : 46-57)

ข้อ 7 องค์กรจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

7.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

7.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น

ข้อ 8 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น ประกอบด้วย

8.1 ผู้บริหารท้องถิ่น

8.2 รองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นทุกคน กรรมการ

8.3 สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

8.4 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

8.5 ผู้แทนภาคราชการและ/รัฐวิสาหกิจผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่

น้อยกว่าสามคน กรรมการ

8.6 ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินหกคน กรรมการ

8.7 ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการและเลขานุการ

8.8 หัวหน้าส่วนบริการที่มีหน้าที่จัดทำแผน ผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ 9 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย

9.1 ปลัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประธานกรรมการ

9.2 หัวหน้าส่วนการบริหารขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรรมการ

9.3 ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน กรรมการ

9.4 หัวหน้าส่วนการบริหารที่มีหน้าที่จัดทำแผน กรรมการและเลขานุการ

9.5 เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

ข้อ 10 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นอำนาจหน้าที่ ดังนี้

10.1 กำหนดแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น โดยพิจารณาจาก

อำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะอำนาจหน้าที่ ผลกระทบต่อประโยชน์สุขของประชาชน เช่น การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การผังเมือง การกักถ่ายโอนตามกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ กลุ่มจังหวัดและจังหวัด โดยให้น้ำหนักดำเนินการในยุทธศาสตร์ที่สำคัญและมีผลต่อประชาชนโดยตรง เช่น การแก้ไขปัญหาความยากจน การป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิต และตามอำนาจ กรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นที่แถลงต่อสภาท้องถิ่น และแผนชุมชน

ในการนำเข้าประเด็นข้างต้นมาจัดทำแผนพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้คำนึงถึงสถานะทางการคลังของท้องถิ่น และความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการมาประกอบการพิจารณาด้วย

10.2 ร่วมจัดทำร่างแผนพัฒนา เสนอแนะแนวทางการพัฒนา และการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำร่างแผนพัฒนาท้องถิ่น

ในการจัดทำร่างแผนพัฒนาให้เทศบาลเมืองพิทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง นำปัญหาความต้องการจากแผน

ชุมชนที่เกินศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการเองได้มาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา แต่หากเกินศักยภาพของเทศบาลเมืองพิทยา องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งให้เสนอปัญหา ความต้องการ ไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนำมาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่

10.3 พิจารณาร่างแผนพัฒนาและร่างแผนการดำเนินงานประจำปีของท้องถิ่น

10.4 ให้ความเห็นชอบร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานตาม
ข้อ 19 (19.2)

10.5 พิจารณาให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

10.6 แต่งตั้งที่ปรึกษา คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานอื่นเพื่อช่วยปฏิบัติงาน
ตามที่เห็นสมควร

10.7 ในกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลให้คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ประสานกับประชาคมหมู่บ้านในการรวบรวม วิเคราะห์ปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและจัดทำเป็นโครงการหรือกิจกรรมเพื่อประกอบในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

ข้อ 11 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น มีหน้าที่จัดทำร่างแผนพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาที่คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกำหนด จัดทำร่างแผนการดำเนินงานและทำร่างข้อกำหนดขอบข่ายและรายละเอียดของงานตามข้อ 19 (19.1)

ข้อ 28 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล
แผนพัฒนาท้องถิ่นประกอบด้วย

28.1 สมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสามคน

28.2 ผู้แทนประชาคมท้องถิ่นที่ประชาคมท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

28.3 ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

28.4 หัวหน้าส่วนการบริหารที่คัดเลือกกันเองจำนวนสองคน

28.5 ผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้บริหารท้องถิ่นคัดเลือกจำนวนสองคน

โดยให้คณะกรรมการเลือกกรรมการหนึ่งคนทำหน้าที่ประธานคณะกรรมการ
และกรรมการอีกหนึ่งคนทำหน้าที่เลขานุการของคณะกรรมการ

กรรมการตามข้อ 28 ให้มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีและอาจได้รับการคัดเลือกอีกได้

ข้อ 29 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

29.1 กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

29.2 ดำเนินการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนา

29.3 รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตาม และประเมินผลแผนพัฒนาต่อผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอต่อสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบ โดยทั่วกันอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ภายในเดือนธันวาคมของทุกปี ทั้งนี้ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผย ไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

29.4 แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามหน้าที่ เห็นสมควร

ข้อ 34 การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ข้อ 17 ได้กำหนดไว้ดังนี้

34.1 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาชนและชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี

34.2 คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหา ความต้องการและข้อมูลนำมาจัดทำแผนพัฒนาสามปี แล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

34.3 คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปี เพื่อเสนอผู้บริหารท้องถิ่น

34.4 ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีและประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

13. ยุทธศาสตร์และแนวทางพัฒนาเทศบาล

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2549 ข้อ 10 (2) วรรคสอง ในการจัดการจัดทำร่างแผนพัฒนา ให้เทศบาลเมืองพิทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

นำปัญหาความต้องการจากแผนชุมชนที่เกินศักยภาพของชุมชนที่จะดำเนินการเองได้มาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนา แต่หากเกินศักยภาพของเทศบาล เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง ให้เสนอปัญหาความต้องการไปยังองค์การบริหารส่วนจังหวัด และให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดนำมาพิจารณาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตามอำนาจหน้าที่

หมวดที่ 3 การจัดทำแผนพัฒนา

ข้อ 16 (1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมประชาคมท้องถิ่นส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น รับทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องตลอดจนความช่วยเหลือทางวิชาการ และแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ข้อ 17 (1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่น กำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคมและแผนชุมชน โดยให้นำข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาจากหน่วยงานต่าง ๆ และข้อมูลในแผนชุมชนมาพิจารณาประกอบการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ดังนั้น เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

แนวทางที่ 1 ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนน สะพาน ทางน้ำ และท่อระบายน้ำ

แนวทางที่ 2 ขยายเขตไฟฟ้าและไฟฟ้าสาธารณะ

แนวทางที่ 3 การบริการสาธารณะ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน

แนวทางที่ 1 ส่งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร

แนวทางที่ 2 ส่งเสริมและฝึกทักษะอาชีพของครัวเรือนและกลุ่มอาชีพ

แนวทางที่ 3 พัฒนาและส่งเสริมเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็งและแข่งขันได้

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี

แนวทางที่ 1 พัฒนาและส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และอนุรักษ์ประเพณี

วัฒนธรรมท้องถิ่น

แนวทางที่ 2 การพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา

แนวทางที่ 3 พัฒนาและส่งเสริมสุขภาพและอนามัย

แนวทางที่ 4 พัฒนาและส่งเสริมสวัสดิการและการดำรงชีวิตของคนในชุมชน

แนวทางที่ 5 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียง

แนวทางที่ 6 พัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ในท้องถิ่น

แนวทางที่ 7 พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนระบบการรักษาความปลอดภัยให้เมืองและชุมชนปลอดภัยเสถียรและอภัยมุข โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม

แนวทางที่ 8 พัฒนาและส่งเสริมการกีฬาและนันทนาการ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางที่ 1 สร้างจิตสำนึกและตระหนักในหน้าที่การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แนวทางที่ 2 การบริหารจัดการและรณรงค์การกำจัดขยะมูลฝอย

แนวทางที่ 3 อนุรักษ์ ป่า ฟื้นฟู และปรับปรุงคุณภาพดินให้เกิดความอุดมสมบูรณ์
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาด้านระบบบริหารจัดการที่ดี

แนวทางที่ 1 สร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและองค์กรทุกภาคส่วน

แนวทางที่ 2 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและองค์กรให้มีขีด
ความสามารถในการพัฒนา

แนวทางที่ 3 ส่งเสริมระบบการบริการประชาชนตามมาตรฐาน (PSO)

แนวทางที่ 4 ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล ในการเสริมสร้าง
การพัฒนาการเมืองท้องถิ่น ให้มีความโปร่งใสและทุจริต

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อ
สภาเทศบาลเพื่อให้ความเห็นชอบก่อนแล้วผู้บริหารท้องถิ่นจึงพิจารณาอนุมัติ และประกาศใช้
แผนพัฒนาสามปีต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น และเทศบาล

1. การปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครอง ที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชน ในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และดำเนินกิจการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้จะปราศจากการควบคุมของรัฐ เพราะ การปกครองท้องถิ่นเป็นที่รัฐทำให้เกิดขึ้น หรือการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่ง หน่วยงานปกครองท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้งโดยอิสระ เพื่อเลือกผู้ที่มีหน้าที่บริหารการปกครอง ท้องถิ่นมีอำนาจอิสระ พร้อมความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้ โดยปราศจากการ ควบคุมของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลางหรือภูมิภาค แต่ทั้งนี้หน่วยงานปกครองท้องถิ่น ยังต้องอยู่ภายใต้บังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ ไม่ได้กลายเป็นรัฐอิสระใหม่แต่ ใด

จากความหมายของการปกครองท้องถิ่นข้างต้นสามารถสรุปเป็นหลักการปกครอง ท้องถิ่นในสาระสำคัญ ดังนี้ (โกวิท พวงงาม. 2546 : 21 – 22)

1.1 การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านี้อาจมีความแตกต่างกัน ในด้าน ความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยงานปกครองท้องถิ่นของไทย จัดเป็น กรุงเทพมหานคร เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหาร ส่วนตำบลและเมืองพัทยา ตามเหตุผลดังกล่าว

1.2 หน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ตามความ เหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควร เพื่อให้เกิด ประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมาก เกินไปไม่มีขอบเขตหน่วยงานปกครองท้องถิ่นนั้นก็กลายเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไป ตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้ง นโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยงานปกครองท้องถิ่นระดับใด จึงจะเหมาะสม

1.3 หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่ และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติตำบล เป็นต้น

1.3.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นคืออำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

1.4 มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่ายคือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานคร จะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหารสภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวความคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนารมณ์และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

2. วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่น

2.1 ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ทั้งทางด้านการเงิน ทรัพยากรบุคคล ตลอดจนเวลาที่ใช้ในการดำเนินการ

2.2 เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2.3 เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษา การปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

3. ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

3.1 การปกครองท้องถิ่นถือเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะเป็นสถาบันฝึกสอนการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ทำให้เกิดความคุ้นเคยในการใช้สิทธิและหน้าที่พลเมือง อันจะนำมาสู่ความศรัทธาเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตย

3.2 การปกครองท้องถิ่นเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล

3.3 การปกครองท้องถิ่นจะทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง เพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดสำนึกในความสำคัญของตนเองต่อท้องถิ่น ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับรู้ถึง อุปสรรค ปัญหาและช่วยกันแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น

3.4 การปกครองท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตรงเป้าหมาย และมีประสิทธิภาพ

3.5 การปกครองท้องถิ่นจะเป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมืองการบริหารของประเทศในอนาคต

3.6 การปกครองท้องถิ่นสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาชนบทแบบพึ่งตนเอง

4. แนวความคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลถือว่าเป็นหน่วยงานองค์การปกครองท้องถิ่นที่เล็กที่สุด ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ประชาชนสามารถเข้ามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาตำบล การตรวจสอบการกำกับดูแลได้ง่ายที่สุด ตลอดจนเป็นเวทีประชาธิปไตยของประชาชนในการระดมความรู้ และความคิดการตัดสินใจ วางแผนพัฒนา การดำเนินการ และการระดมทุนทรัพยากร เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองที่มีความเหมาะสมทั้งในแง่เชิงโครงสร้างขององค์กรและในแง่การมีส่วนร่วมของประชาชน

องค์การบริหารส่วนตำบลจัดตั้งขึ้นโดย พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เป็นกฎหมายที่ใช้จัดระเบียบการบริหารงานในตำแหน่งแทนประกาศ คณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 นับตั้งแต่พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2537 ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศออกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบสภาตำบล และรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่ง “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 3 พ.ศ.2542)” (องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. 2542 : 10-11) ได้บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลไว้ใน มาตรา 40 ว่าด้วยสภาตำบลที่มีรายได้โดยรวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าปีละ 150,000 บาท หรือตามเกณฑ์รายได้เฉลี่ยของสภาตำบลที่ได้มีประกาศของกระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้ อาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้ การจัดตั้งองค์การ

บริหารส่วนตำบลให้ทำโดยประกาศของกระทรวงมหาดไทยที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งจะต้องระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ในประกาศด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

4.1 การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่เทศบาล และอำนาจหน้าที่

ตามพระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 มาตรา 16 ได้กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

มาตรา 16 ให้เทศบาลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

- 16.1 การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
- 16.2 การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบก ทางน้ำ และทางระบายน้ำ
- 16.3 การจัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 16.4 การสาธารณสุขปโภค และการก่อสร้างอื่น ๆ
- 16.5 การสาธารณสุขการ
- 16.6 การส่งเสริม การฝึก และประกอบอาชีพ
- 16.7 การพาณิชย์ และการส่งเสริมการลงทุน
- 16.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว
- 16.9 การจัดการศึกษา
- 16.10 การสังคมสงเคราะห์ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
- 16.11 การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 16.12 การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัด และการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
- 16.13 การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
- 16.14 การส่งเสริมกีฬา
- 16.15 การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค และสิทธิเสรีภาพของประชาชน
- 16.16 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎร ในการพัฒนาท้องถิ่น

- 16.17 การรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
- 16.18 การกำจัดมูลฝอย สิ่งปฏิกูล และน้ำเสีย
- 16.19 การสาธารณสุข การอนามัยครอบครัว และการรักษาพยาบาล
- 16.20 การจัดให้มีและควบคุมสุสาน และฌาปนสถาน
- 16.21 การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
- 16.22 การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์
- 16.23 การรักษาความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการอนามัย
โรงมหรสพ และสาธารณสถานอื่น ๆ
- 16.24 การจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ที่ดิน
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 16.25 การผังเมือง
- 16.26 การขนส่งและวิศวกรรมจราจร
- 16.27 การดูแลรักษาที่สาธารณะ
- 16.28 การควบคุมอาหาร
- 16.29 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 16.30 การรักษาความงบเรียบร้อย การส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและ
รักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 16.31 กิจการอื่นใดตามที่เป็ผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตาม
ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

บริบทเกี่ยวกับเทศบาลตำบลโนนสะอาดและการนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ

1. สภาพทั่วไป

เทศบาลตำบลโนนสะอาด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งและเป็นองค์กรนิติบุคคล ที่ถูกจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 หมวด 2 ว่าด้วยองค์การบริหารส่วนตำบล มาตรา 40 และได้ยกฐานะเป็นเทศบาล เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2556 ซึ่งตำบลโนนสะอาดมีทำเลที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอห่างจากที่ว่าการอำเภอประมาณ 13 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อกับตำบลต่าง ๆ คือ ทิศเหนือ ติดต่อกับตำบล นาขุมแสง อำเภอภูเวียง ทิศใต้ ติดต่อกับตำบลกุดกว้าง อำเภอหนองเรือ

ทิศตะวันออก ติดต่อกับตำบลโนนทัน อำเภอหนองเรือ ทิศตะวันตก ติดต่อกับตำบลหนองเสา
 เล้า อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น ตำบลโนนสะอาด เป็นหนึ่งใน 10 ตำบล ของอำเภอ
 หนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยมีพื้นที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยประมาณ 49,625 ไร่ หรือ
 78.8 ตารางกิโลเมตร มีเนื้อที่แยกเป็นรายหมู่บ้าน จำนวน 14 หมู่บ้าน มีจำนวนครัวเรือนของ
 ราษฎร จำนวน 1,757 ครัวเรือน มีประชากร จำนวน 7,937 คน โดยแยกเป็นจำนวน
 ครัวเรือน จำนวนประชากร ชาย/หญิง ดังนี้ (เทศบาลตำบลโนนสะอาด. 2555 : 13)

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรตำบลโนนสะอาด

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	ประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
1	โนนสะอาด	147	324	314	638
2	หนองไฮ	116	250	314	564
3	โนนจั่น	71	114	134	248
5	โคกกลาง	219	480	506	986
6	หนองลุมพุก	122	286	297	583
7	หนองแวง	161	342	349	691
8	โนนหินแห่	115	280	234	514
9	คอนหัน	115	354	354	708
10	โนนสวรรค์	224	510	496	1,006
11	โนนคูณ	93	223	208	431
12	พรสวรรค์	76	145	157	302
13	โนนศิลา	71	174	143	317
14	โนนสว่าง	107	248	257	505
15	ใหม่สันติสุข	96	247	223	470
รวม		1,757	4,007	3,930	7,937

ประชากร ตำบลโนนสะอาดมีประชากรทั้งสิ้น 7,937 คน แยกเป็นชาย 4,007 คน
 หญิง 3,930 มีความหนาแน่นเฉลี่ย 625 คน/ตารางกิโลเมตร

2. สภาพทางเศรษฐกิจ

2.1 การประกอบอาชีพ

ตำบลโนนสะอาดมีอาชีพหลักคือ การทำการเกษตร มีพื้นที่ทำการเกษตร ประมาณ 19,801 ไร่ ปลูกข้าวเป็นหลัก นอกจากนี้เกษตรกรเมื่อว่างจากการทำนามักประกอบอาชีพรอง เช่นปลูกผัก เลี้ยงไหม จักสาน ทำไร่อ้อย มันสำปะหลัง ทอผ้า เจียรระโนพลอย สัตว์ที่เลี้ยงไว้ ได้แก่ กระบือ โค สุกร เป็ด และไก่ ผู้ที่ประกอบอาชีพนอกเกษตรกรรมมีเพียงเล็กน้อยจะประกอบอาชีพรับราชการ ค้าขาย

2.2 หน่วยธุรกิจในเขต อบต.

2.2.1 โรงสี (ขนาดเล็ก)	จำนวน 24 แห่ง
2.2.2 โรงเพาะเห็ด	จำนวน 20 แห่ง
2.2.3 ร้านค้าทั่วไป	จำนวน 73 แห่ง
2.2.4 ร้านตัดผมชาย	จำนวน 7 แห่ง
2.2.5 ร้านเสริมสวย	จำนวน 12 แห่ง
2.2.6 อู่ซ่อมรถ	จำนวน 1 แห่ง
2.2.7 โรงผลิตขนมจีน	จำนวน 2 แห่ง
2.2.8 ร้านซ่อมจักรยานยนต์	จำนวน 5 แห่ง

3. สภาพทางสังคม

3.1 แหล่งการศึกษา

3.1.1 โรงเรียนประถมศึกษา	จำนวน 6 แห่ง
3.1.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา (ขยายโอกาส)	จำนวน 2 แห่ง
3.1.3 ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน/ห้องสมุดประจำหมู่บ้าน	จำนวน 14 แห่ง

3.2 สถาบันและองค์กรศาสนา

3.2.1 วัด	จำนวน 11 แห่ง
3.2.2 สำนักสงฆ์	จำนวน 2 แห่ง

3.3 สาธารณสุข

3.3.1 โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล	จำนวน 2 แห่ง
-----------------------------------	--------------

3.4 ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

3.4.1 หน่วยกู้ชีพกู้ภัย จำนวน 1 แห่ง

3.4.2 สถานีดับเพลิง / ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
จำนวน 1 แห่ง

4. การบริการขั้นพื้นฐาน

4.1 การคมนาคม

การคมนาคมระหว่างตำบลและอำเภอรวมทั้งการคมนาคมภายในตำบลและหมู่บ้านมีรายละเอียดดังนี้

4.1.1 เส้นทางคมนาคมส่วนใหญ่เป็นถนนดินลูกรัง หินคลุก ผิวการจราจรชำรุดทำให้เกิดความไม่สะดวกในการส่งผลิตผลและการเข้าสู่พื้นที่เป็นไปด้วยความยากลำบาก

4.1.2 การคมนาคมติดต่อกับอำเภอ มีเส้นทางคมนาคมที่สำคัญ คือ เส้นทางคมนาคมทางบกโดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 เป็นเส้นทางหลัก ผิวการจราจรลาดยางได้มาตรฐาน

4.1.3 การคมนาคมภายในตำบลและระหว่างตำบล นอกจากทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 12 ซึ่งเป็นเส้นทางหลักเชื่อมการคมนาคมภายในตำบลและระหว่างตำบลแล้วยังมีถนนภายในท้องถิ่นเชื่อมการคมนาคมภายในตำบลและระหว่างตำบลกับอำเภอใกล้เคียงอีกทางหนึ่งแล้ว ถนนสายนี้ผ่านพื้นที่ตอนกลางของตำบลในแนวเหนือเป็นถนนลาดยางสภาพดีพอสมควร นอกจากถนนสายหลักนี้เส้นทางสายย่อยแยกเข้าเชื่อมหมู่บ้านหรือพื้นที่เกษตรกรรมของหมู่บ้านที่อยู่ใกล้เคียงกันและเป็นเส้นทางเข้าสู่พื้นที่เกษตร

4.1.4 เส้นทางคมนาคมภายในและระหว่างตำบล มีดังนี้

1) ถนนสายบ้านโนนหินแห่ หมู่ที่ 8 – บ้านคอนหัน หมู่ที่ 9
ความยาว 1,000 เมตร

2) ถนนสายบ้านคอนหัน หมู่ที่ 9 – บ้านโนนคูณ หมู่ที่ 11
ความยาว 1,200 เมตร

3) ถนนสายบ้านโคกกลาง หมู่ที่ 5 – บ้านพรสวรรค์ หมู่ที่ 12
ความยาว 3,000 เมตร

4) ถนนสายบ้านโนนสว่าง หมู่ที่ 14 – บ้านโนนสะอาด หมู่ที่ 1
ความยาว 3,000 เมตร

- 5) ถนนสายบ้านพรสวรรค์ หมู่ที่ 12 – บ้านโนนจั่น หมู่ที่ 3
ความยาว 1,500 เมตร
- 6) ถนนสายบ้านหนองแวง หมู่ที่ 7 – บ้านใหม่สันติสุข หมู่ที่ 15
ความยาว 1,000 เมตร
- 7) ถนนสายบ้านโนนจั่น หมู่ที่ 3 – เทศบาลตำบลหนองแก หมู่ที่ 4
ความยาว 800 เมตร
- 8) ทางเข้าหมู่บ้านโนนคูณ หมู่ที่ 11 ความยาว 1,200 เมตร
- 9) ทางเข้าหมู่บ้านดอนหัน หมู่ที่ 9 ความยาว 800 เมตร
- 10) ทางเข้าหมู่บ้านโนนหินแห่ หมู่ที่ 8 ความยาว 400 เมตร

5. การโทรคมนาคม

ตำบลโนนสะอาด ยังไม่มีที่ทำกาารไปรษณีย์โทรเลข สำหรับการโทรคมนาคม
ด้านอื่น มีเพียงโทรศัพท์สาธารณะ โทรศัพท์เคลื่อนที่ และโทรศัพท์บ้าน ซึ่งยังไม่เพียงพอ
ต่อการให้บริการ

6. การไฟฟ้า

ปัจจุบันการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ให้บริการกระแสไฟฟ้าครบทุกหมู่บ้าน
จำนวนประชากรที่ใช้ไฟฟ้า ร้อยละ 100

7. แหล่งน้ำธรรมชาติ

7.1 ลำน้ำ ลำห้วย ในพื้นที่ตำบลโนนสะอาด มีทั้งหมด 5 สาย

7.1.1 ลำห้วยแสง จากเขตอำเภอชุมแพ ผ่านบ้านโนนจั่น หมู่ที่ 3, เทศบาลหนอง
แก, บ้านโคกกลาง หมู่ที่ 5, บ้านโนนคูณ หมู่ที่ 11, บ้านดอนหัน หมู่ที่ 9, บ้านโนนหินแห่
หมู่ที่ 8 ถึงเขตตำบลโนนทัน อำเภอหนองเรือ ระยะทาง 6.4 กิโลเมตร

7.1.2 ลำห้วยวังชีลิ่ง อ่างกักเก็บน้ำโสภณน้ำขาว, ผ่านบ้านโนนสว่าง
หมู่ที่ 14, บ้านหนองลุมพุก หมู่ที่ 6, เชื่อมลำห้วยแสง ระยะทาง 6 กิโลเมตร

7.1.3 ลำห้วยโสภณน้ำขาวฟ้า จากอ่างกักเก็บน้ำโสภณน้ำขาวฟ้า, ผ่านบ้าน
โนนสะอาด หมู่ที่ 1, เข้าหนองข้างตายเป็น, เข้าอ่างกักเก็บน้ำห้วยรากไม้ ระยะทาง 3.2
กิโลเมตร

7.1.4 ลำห้วยนกเขาขัน จากอ่างกักเก็บน้ำห้วยรากไม้, ผ่านบ้านใหม่สันติสุข หมู่ที่ 15, บ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 10, บ้านหนองไฮ หมู่ที่ 2 เชื่อมลำห้วยวังจี้ถึง ระยะทาง 3 กิโลเมตร

7.1.5 คลองอิสานเขียว จากเขตอำเภอภูเวียง ผ่านบ้านหนองแวง หมู่ที่ 7, บ้านใหม่สันติสุข หมู่ที่ 15, บ้านโนนสวรรค์ หมู่ที่ 10, บ้านหนองไฮ หมู่ที่ 2 ถึงบ้านโนนจัน หมู่ที่ 3 ระยะทาง 5.4 กิโลเมตร

8. แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น

8.1 บึง หนอง ในพื้นที่ตำบลโนนสะอาด มีทั้งหมด 11 แห่ง คือ

- 8.1.1 หนองข้างตาย อยู่ที่บ้านโนนสะอาด หมู่ที่ 1
- 8.1.2 หนองฝายน้อย อยู่ที่บ้านโนนสะอาด หมู่ที่ 1
- 8.1.3 หนองวังม่วง อยู่ที่บ้านหนองไฮ หมู่ที่ 2
- 8.1.4 หนองสระวัด อยู่ที่บ้านโนนจัน หมู่ที่ 3
- 8.1.5 หนองแวง อยู่ที่บ้านหนองลุมพุก หมู่ที่ 6
- 8.1.6 หนองไฮ อยู่ที่บ้านหนองลุมพุก หมู่ที่ 6
- 8.1.7 หนองแวง อยู่ที่บ้านหนองแวง หมู่ที่ 7
- 8.1.8 หนองเสียม อยู่ที่บ้านหนองแวง หมู่ที่ 7
- 8.1.9 หนองหินแห่ อยู่ที่บ้านโนนหินแห่ หมู่ที่ 8
- 8.1.10 หนองหินเทิบ อยู่ที่บ้านโนนสว่าง หมู่ที่ 14
- 8.1.11 อ่างกักเก็บน้ำโสภณน้ำขาว อยู่ที่บ้านโนนสว่าง หมู่ที่ 14
- 8.1.12 อ่างกักเก็บน้ำห้วยรากไม้ อยู่ที่บ้านใหม่สันติสุข หมู่ที่ 15

9. ศักยภาพในตำบล

9.1 ศักยภาพบุคลากรของเทศบาลตำบลโนนสะอาด โดยแยกเป็น

- 9.1.1 พนักงานเทศบาล จำนวน 16 คน
- 9.1.2 พนักงานจ้างตามภารกิจ จำนวน 7 คน
- 9.1.3 พนักงานจ้างทั่วไป จำนวน 6 คน
- 9.1.4 จ้างเหมาบริการ จำนวน 4 คน

9.2 รายได้ของเทศบาล

ประจำปีงบประมาณ 2556 จำนวน 26,782,000 บาท โดยแยกเป็น

9.2.1 รายได้ที่เทศบาลจัดเก็บเอง 1,099,700 บาท

9.2.2 รายได้ที่ส่วนราชการอื่น จัดเก็บให้ 13,907,000 บาท

9.2.3 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล 11,775,300 บาท

10. โครงสร้างเทศบาลตำบลโนนสะอาด

เทศบาลตำบลโนนสะอาด มีสภาเทศบาลอยู่ในระดับสูงสุด เป็นผู้กำกับการดูแล และตรวจสอบคณะผู้บริหารท้องถิ่น ได้แก่ นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายก ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารงานของเทศบาล และมีพนักงานประจำที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นเป็นผู้เป็นผู้ทำงานประจำ เป็นผู้รับสนองนโยบายเพื่อแปลงสู่การปฏิบัติ โดยมีปลัดเทศบาล รองปลัดเทศบาล หัวหน้าสำนักปลัด ผู้อำนวยการกองคลัง ผู้อำนวยการกองช่าง ผู้อำนวยการกองการศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยแยกตามส่วนราชการตามภาระหน้าที่ของเทศบาล เพื่อตอบสนองความต้องการ และช่วยเหลือแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ซึ่งการบริหารงานภายในเทศบาลตำบลโนนสะอาด ได้แบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วนราชการ ได้แก่

10.1 สำนักปลัด

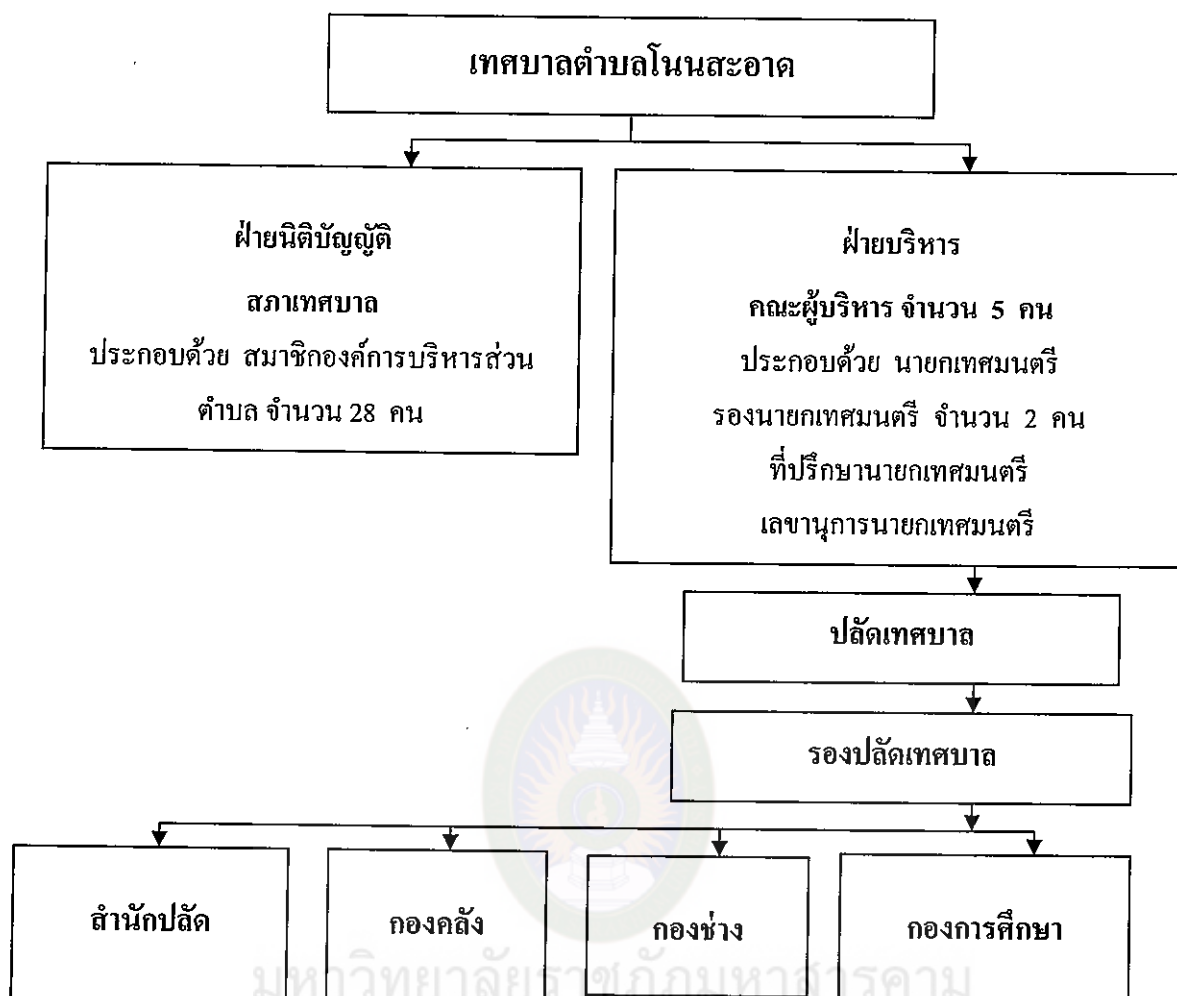
10.2 กองคลัง

10.3 กองช่าง

10.4 กองการศึกษา

เทศบาลตำบลโนนสะอาด มีโครงสร้างส่วนราชการ 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนของโครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาล แบ่งออกเป็น 2 เขต ๆ ละ 6 คน รวมเป็นจำนวน 12 คน และส่วนของฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี รองนายกเทศมนตรี ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี และเลขานุการนายกเทศมนตรี และส่วนของฝ่ายข้าราชการประจำ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 โครงสร้างส่วนราชการเทศบาลตำบลโนนสะอาด

ที่มา : เทศบาลตำบลโนนสะอาด. 2555 : 19)

11. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพการพัฒนาของเทศบาลตำบลโนนสะอาด (SWOT) เพื่อประเมินสถานภาพการพัฒนา

การจัดทำแผนพัฒนาตำบล มีการวิเคราะห์ศักยภาพของตำบล (SWOT) เป็นการประเมินสถานการณ์ที่ครอบคลุมการวิเคราะห์ถึงโอกาส ภาวะคุกคามหรือข้อจำกัดอันเป็นสภาวะแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งการวิเคราะห์ จุดอ่อน จุดแข็งของท้องถิ่น อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในซึ่งทั้งหมดเป็นการประเมินสถานภาพของท้องถิ่นว่าอยู่ ณ จุดไหนและเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดการดำเนินงานในอนาคต

ผลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพการพัฒนาของเทศบาลตำบลโนนสะอาด โดยทำการ SWOT Analysis วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ทั้งภายในและภายนอก เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้ไปกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ ภารกิจหลัก การพัฒนาให้สอดคล้องกับแนวทางยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น

11.1 จุดแข็ง (Strengths)

11.1.1 บุคลากรภายในองค์กรมีจำนวนเพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่อสนองตอบต่อนโยบายคณะผู้บริหาร ตลอดจนเพียงพอต่อการปฏิบัติงานเพื่อรับใช้ประชาชน

11.1.2 มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ทันสมัยและเพียงพอต่อการปฏิบัติงานสำหรับช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่

11.1.3 มีการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาระหว่างฝ่ายสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล คณะผู้บริหารท้องถิ่น

11.1.4 เทศบาลมีสถานที่ตั้งองค์กรอยู่บนถนนสายหลักการคมนาคมสะดวก รวดเร็ว

11.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

11.2.1 การบริหารจัดการงบประมาณยังไม่สามารถสนองตอบต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างครอบคลุมและทั่วถึง

11.2.2 บุคลากรยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติภารกิจงานเพื่อสนองตอบต่อความต้องการประชาชนในพื้นที่

11.2.3 ขาดการสอดประสานงานด้านการพัฒนาไปยังหน่วยงานที่มีศักยภาพด้านงบประมาณที่สูงกว่า

11.2.4 ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการสนับสนุนส่งเสริมในการประกอบอาชีพทั้งภาคการเกษตร และภาคของแรงงาน

11.3 โอกาส (Opportunity)

11.3.1 การคมนาคม การสัญจร สะดวก รวดเร็ว ตั้งอยู่บนถนนสายหลักของการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ระดับประเทศ

11.3.2 อยู่ใกล้ศูนย์กลาง และหน่วยงานของทางราชการต่าง ๆ ทั้งระดับอำเภอ และจังหวัด สะดวกต่อการติดต่อประสานงาน

11.3.3 ประชาชนมีอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก สามารถผลิตสินค้าการเกษตรออกสู่ตลาดได้ตลอดฤดูกาล เพราะมีแหล่งน้ำทำการเกษตรที่เพียงพอและอยู่ใกล้แหล่งจำหน่าย

11.3.4 ประชาชนชุมชนมีความรักใคร่ สัมครสมานสามัคคี กลุ่มผู้นำองค์กร ตลอดจนมีความเข้มแข็ง

11.4 อุปสรรค (Threats)

11.4.1 ประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการประกอบอาชีพ ตลอดจนขาดการส่งเสริม สนับสนุนจากหน่วยงานภาคส่วนราชการ อย่างจริงจัง

11.4.2 การถ่ายโอน การจัดสรรงบประมาณในการบริหารจัดการจากภาคส่วน รัฐบาลกลางไม่สามารถจัด และอุดหนุนให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมาย

11.4.3 ปัญหาเกิดด้านสาธารณภัยต่าง ๆ ทั้งปัญหาน้ำท่วม ภัยแล้ง และอัคคีภัย ซึ่งไม่มีเครื่องมือที่ทันสมัยในการป้องกัน และแก้ไข

12. แผนพัฒนาสามปี และการนำแผนพัฒนาไปสู่ตำบลไปสู่การปฏิบัติ

การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลโนนสะอาด ดำเนินการจัดทำเป็นไปตาม กระบวนการ ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ประกอบแนวทางของพระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจและ หน้าที่ในการจัดระบบการบริหารสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ประกอบ กับ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งกำหนดให้ องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งประกอบด้วยแผนพัฒนาตำบล 3 ประเภท ได้แก่

12.1 แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนา ซึ่งแสดงถึงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในอนาคต โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ แผนการบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด อำเภอ และแผนชุมชน

12.2 แผนพัฒนาสามปี หมายถึง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา อันมีลักษณะเป็นการกำหนด รายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาที่จัดทำขึ้นสำหรับปีงบประมาณแต่ละปี ซึ่งมีความ ต่อเนื่องและเป็นแผนก้าวหน้าครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยมีการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็น ประจำทุกปีโดยมีลักษณะดังนี้

12.3 เป็นการแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์การปฏิบัติโดยมีหลักคิดที่ว่าภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านหนึ่ง ๆ จะมีแนวทางการพัฒนา ได้มากกว่าหนึ่งแนวทางและภายใต้แนวทางการพัฒนาด้านหนึ่ง ๆ จะมีแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ได้มากกว่าหนึ่งแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย จุดมุ่งหมายการพัฒนาและวิสัยทัศน์

12.4 เป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้แผนพัฒนาสามปี เป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี และงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม รวมทั้งวางแนวทางเพื่อให้มีการปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

12.5 เป็นแผนพัฒนาแบบหมุนเวียนเนื่องจากแผนพัฒนาสามปีมีลักษณะเป็นแผนที่มีความต่อเนื่อง เป็นแผนก้าวนำครอบคลุมระยะเวลาสามปี โดยการทบทวนเพื่อปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

12.6 แผนดำเนินงาน หมายถึง แผนดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่แสดงถึงรายละเอียดแผนงาน โครงการพัฒนาและกิจกรรมที่ดำเนินการจริงทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณนั้น

ซึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนา และแนวทางของเทศบาลจะประกอบด้วย โครงการ และกิจกรรมการพัฒนาที่มีรายละเอียดโครงการ กิจกรรม ระยะเวลา เป้าหมาย และงบประมาณในการดำเนินงาน ซึ่งการแปลงแผนพัฒนามาสู่การปฏิบัตินั้น เจ้าหน้าที่งบประมาณต้องนำรายละเอียดเสนอต่อผู้บริหารเพื่อกำหนด โครงการ กิจกรรม ในการนำมาจัดทำร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีสู่สภาเทศบาล พิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี มีมติเห็นชอบร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีแล้ว ผู้บริหารท้องถิ่นจะเสนอร่างที่ผ่านสภาเทศบาลให้นายอำเภอลงนาม ท้องถิ่นจึงประกาศใช้เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีจึงสามารถนำมาสู่การปฏิบัติและพัฒนาในพื้นที่ต่อไป ซึ่งอาจเรียกว่าเป็นกระบวนการแปลงแผนพัฒนามาสู่การพัฒนาในพื้นที่ต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ธัญพร มงคลการ (2546 : 163) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเอง เพื่อการปฏิรูประบบราชการของข้าราชการสำนักงานโยบายและแผนการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการฝึกอบรม ด้านการศึกษาต่อ และด้านการเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัชยาศัยอยู่ในระดับมาก และผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการสำนักงานโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า ข้าราชการที่มีอายุ ระดับตำแหน่งและระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อการปฏิรูประบบราชการในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ในรายด้านการศึกษาต่อ ข้าราชการที่มีอายุและระดับการศึกษาต่างกันจะมีความต้องการพัฒนาตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแตกต่างกันและพบว่าพนักงานการไฟฟ้าที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงขึ้นไปมีความต้องการมีความรู้ ความเข้าใจในนโยบายการไฟฟ้าให้มากยิ่งขึ้น สูงกว่าพนักงานการไฟฟ้าที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

พรอนันต์ กิตติมงคล (2547 : 145) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านแก้ไขปัญหาความยากจนและค่อยโอกาส ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านที่อยู่อาศัยมีความต้องการระดับปานกลาง และผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครมีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในระดับมาก 5 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน ด้านที่มีความต้องการมากที่สุดได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย รองลงมาได้แก่ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินส่วนด้านที่มี ความต้องการต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย

บัวบาน ยะนา (2548 : 56) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการ 5 ชั้น ตามแนวความคิดของมาสโลว์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาลพระบรมราชชนนีนาคเหนือ สถาบันพระบรมราชชนก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จากการวิเคราะห์ความต้องการ 5 ชั้น ของมาสโลว์ของอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล พบว่า อาจารย์วิทยาลัยพยาบาล มีความต้องการทางด้านร่างกาย และความรักและความเป็นเจ้า

ของอยู่ในระดับดับมากที่สุด และความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการ 5 ชั้น ของมาสโลว์กับความพึงพอใจ พบว่า ความต้องการความปลอดภัย และความต้องการความเข้าใจในตนเองอย่างแท้จริงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

จิตรรา ศาสนันต์ (2549 : 42-48) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูสอนศิลปศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ครูสอนศิลปศึกษา มีความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนด้านการใช้หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อ การเรียน การสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล โดยรวมทุกด้านและแต่ละด้านต่างก็อยู่ในระดับมาก

คำรงค์ดี ตอประเสริฐ (2549 : 48-49) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการตำรวจ ระดับชั้นประทวน กองตำรวจสันติบาล 1 พบว่า ข้าราชการตำรวจระดับประทวน กองตำรวจสันติบาล 1 มีความต้องการพัฒนาตนเอง ด้านการศึกษา การฝึกอบรม และด้านการศึกษาด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมากและรายด้าน พบว่ามีความต้องการพัฒนาตนเองด้านการศึกษาต่อ และด้านการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการศึกษาด้วยตนเองอยู่ในระดับมาก

เดือนเพ็ญ วงษาทอง (2549 : 38-40) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า สภาพความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีคมนาคมและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับงานห้องสมุดอยู่ในระดับน้อย พบว่าบรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีความต้องการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโทรคมนาคม และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับงานห้องสมุดในระดับมาก และผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความต้องการ การพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบรรณารักษ์ ไม่แตกต่างกันตามขนาดของห้องสมุดระดับการศึกษา อายุ และประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของบรรณารักษ์วิธีการที่บรรณารักษ์ต้องการใช้ในการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมากที่สุดคือ การฝึกอบรม

พิทยา ศิริธำรงค์ (2549 : 58) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการพัฒนานุเคราะห์ของข้าราชการพลเรือน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนานุเคราะห์ของข้าราชการพลเรือน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาบุคลากร โดยรวมจำแนกตามตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน มีความต้องการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนรายด้านจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน มีความต้องการพัฒนาด้วยตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากมีความต้องการพัฒนามากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อย

สุมาลี รุจิราวัตร (2549 : 182) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการสำนักงานที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการสำนักงานที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษาต่อ ด้านการฝึกอบรม และด้านการเพิ่มพูนความรู้อย่างไม่เป็นทางการอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการเปรียบเทียบความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการสำนักงานที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครตามตัวแปรต่างๆ ได้แก่ ระดับตำแหน่ง เพศ สถานภาพสมรส ประสบการณ์การทำงาน อายุ ระดับการศึกษา และสายงาน พบว่า ข้าราชการสำนักงานที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับตำแหน่ง ต่างกัน พบว่ามีความพัฒนาตนเองโดยรวมในด้านการศึกษาต่อ และด้านการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ทินกร เงินอ่อน (2550 : 110) ศึกษาเรื่อง การรับรู้และความต้องการของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอ สรรคบุรี จังหวัดชัยนาท พบว่า ความต้องการของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท มีอาชีพต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.50 จำนวน 24 รายการ จาก 27 รายการ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จำนวน 22 รายการ จาก 27 รายการ และประชาชนที่มีเขตที่อยู่อาศัยต่างกันมีความต้องการมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทุกรายการ

สรุปจากงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของการพัฒนาของนักวิชาการทั้ง 9 ท่าน ที่ได้ทำการวิจัยพบว่าปัจจัยและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่อยู่รอบข้างตัวเราล้วนมีผลต่อการตอบสนองต่อความต้องการพัฒนาของมนุษย์ ซึ่งทุกสังคม ทุกสิ่งแวดล้อม ย่อมมีสภาพการณ์ที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสามารถสร้างความพึงพอใจ ความต้องการให้มนุษย์ และสามารถ

สนองต่อความต้องการของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ไม่เท่าเทียมกัน และไม่หยุดนิ่ง ดังที่มาสโลว์ได้กล่าวในทฤษฎีลำดับขั้น ความต้องการของมนุษย์ กล่าวคือ มนุษย์เมื่อมีความต้องการระดับหนึ่งแล้วเมื่อได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการมนุษย์ก็เพิ่มระดับความต้องการ ไปอีกระดับหนึ่งเรื่อย ๆ นั่นเอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีลำดับขั้น ความต้องการของมนุษย์ ของ มาสโลว์ และกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาคำบล มาประยุกต์ใช้ในการนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยความต้องการของประชาชนใน การพัฒนา ตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้ซึ่งได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ประกอบด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วย ประเด็นและแนวทางการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม การพัฒนาระบบสาธารณสุขปโภค และสาธารณสุขการให้ได้มาตรฐาน
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน ประกอบด้วยประเด็นและแนวทางการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้แก่ การส่งเสริม สนับสนุนกลุ่มอาชีพ และการประกอบอาชีพให้กับประชาชน การพัฒนาเพิ่มมูลค่าสินค้าทางการเกษตร การส่งเสริมกลไกการตลาดสินค้าเกษตรการส่งเสริมสนับสนุนการค้าและการลงทุนให้กับประชาชนในพื้นที่การส่งเสริม สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการผลิตสินค้าทางการเกษตร
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี ประกอบด้วยประเด็นและแนวทางการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้แก่ การพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมทุกช่วงวัย การส่งเสริมและสนับสนุนเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรมนำความรู้ การสร้างครอบครัวให้มีความเข้มแข็งเกิดความอบอุ่น การอนุรักษ์ สืบสาน ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณีและค่านิยมที่ดีงาม การพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการด้านสาธารณสุขการป้องกันควบคุมโรค การรักษาพยาบาลและการสร้างสุขภาพให้ประชาชนมีความแข็งแรง การส่งเสริมสนับสนุนการสังคมสงเคราะห์ เด็ก สตรี คนชรา ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ตลอดจนการส่งเสริมการกีฬาให้กับประชาชนทุกช่วงวัย การพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในท้องถิ่น การพัฒนา การส่งเสริม

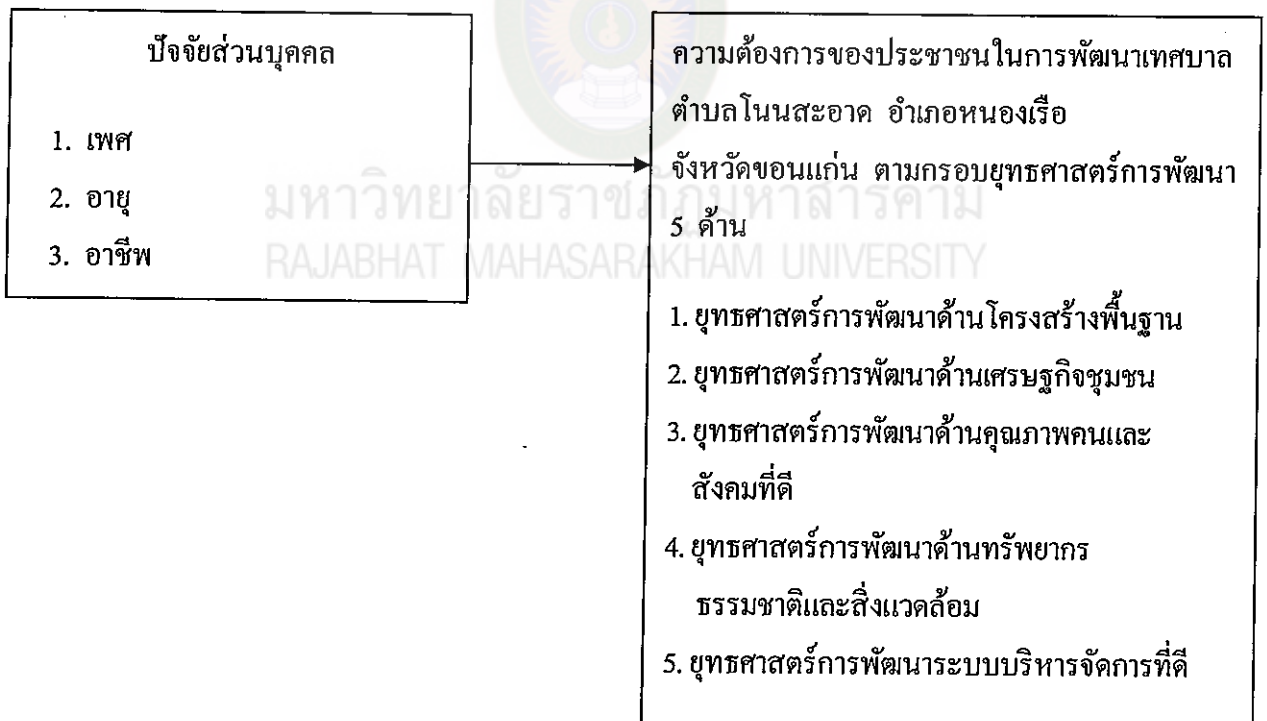
สนับสนุนระบบรักษาความปลอดภัยให้เมืองและชุมชนปลอดภัยจากยาเสพติดและอบายมุข โดยชุมชนมีส่วนร่วม

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ประเด็นและแนวทางการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้แก่ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์รักษา ฟื้นฟู ป่าไม้ แหล่งน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในชุมชน การปรับปรุงคุณภาพดินให้อุดมสมบูรณ์และการเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการขยะชุมชน สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย

5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี ประกอบด้วยประเด็นและแนวทางการพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้แก่ การจัดการบริการ และบริหารจัดการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก การเพิ่มประสิทธิภาพ การส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้ด้านเทคโนโลยี กฎหมายระเบียบต่าง ๆ และมีส่วนร่วมในการพัฒนา ตลอดจนให้ประชาชนได้รับการบริการด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานภาครัฐอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาความต้องการของประชาชนในการพัฒนาตำบล ตามกรอบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลโนนสะอาด และศึกษาแนวทางในการพัฒนาตำบลซึ่งจะได้จากกระบวนการศึกษาค้นคว้าและการตอบแบบสอบถาม จากข้อเสนอแนะของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อนำผลจากแบบสอบถามมาประมวลวิเคราะห์ ปรับปรุงหาแนวทางในการพัฒนาตำบลโนนสะอาด ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานด้านวิชาการ งานวิจัย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการสร้างแบบสอบถาม และกำหนดแนวทางในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการวิจัย คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน 14 หมู่บ้าน จำนวน 1,757 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน 14 หมู่บ้าน จำนวน 326 คนซึ่งได้จากการสุ่ม ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรคำนวณของ ยามาเน่ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนประชากร

e แทน ความคาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิดขึ้นในการวิจัย ครั้งนี้ยอมรับให้เกิดขึ้นร้อยละ 0.05 แทนค่าในสูตรขนาดตัวอย่าง

$$(n) = \frac{1,757}{1 + [1,757 (0.05)^2]} = 325.82$$

สรุปได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 326 คน และหาสัดส่วนจากกลุ่มประชากรด้วยการสุ่มตัวอย่างจำนวนประชากรโดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างหัวหน้าครัวเรือนของหมู่บ้านเทศบาลตำบลโนนสะอาดที่ใช้ในการวิจัย

หมู่ที่	บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1	โนนสะอาด	147	27
2	หนองไฮ	116	21
3	โนนจั่น	71	13
5	โคกกลาง	219	40
6	หนองลุมพุก	122	23
7	หนองแวง	161	30
8	โนนหินแห่	115	21
9	ดอนหัน	115	21
10	โนนสวรรค์	224	41
11	โนนคูณ	93	17
12	พรสวรรค์	76	14

หมู่ที่	บ้าน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
13	โนนศิลา	71	13
14	โนนสว่าง	107	20
15	ใหม่สันติสุข	96	18
รวม		1,757	326

ที่มา : กระทรวงมหาดไทย. 2553 : 34

2.2 เมื่อผู้วิจัยได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านแล้ว ผู้วิจัยทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Custer Random Sampling) และการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อหาตัวแทนโดยการจับสลากตามรายชื่อ เพื่อเก็บข้อมูล

2.3 ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 326 คน โดยใช้สูตรคำนวณของยามานะ จากจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน 14 หมู่บ้าน จำนวน 1,757 คน และหาสัดส่วนจากกลุ่มตัวอย่างประชากรด้วยการสุ่มตัวอย่างจำนวนประชากร โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ คือ จำนวนประชากรแต่ละหมู่บ้าน คูณด้วยขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย หาค่าด้วยจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือน 14 หมู่บ้าน

2.4 การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากร คือ สุ่มตัวอย่าง จำนวน 326 คน จากประชากรทั้งหมด จำนวน 1,757 คน โดยแยกตัวอย่างแต่ละหมู่บ้านจากประชากรที่สนใจศึกษาเพื่อตอบแบบสอบถามเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ตามยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยแบบสอบถามประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ

ส่วนที่ 2 คือ แบบสอบถามประเภทเรียงลำดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น และ สอบถามข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาตำบล ของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยแยกโครงการ กิจกรรมต่างๆ ให้ครอบคลุมยุทธศาสตร์การพัฒนา จำนวน 5 ยุทธศาสตร์รวม 25 ข้อ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน จำนวน 5 ข้อ
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จำนวน 5 ข้อ
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมที่ดี จำนวน 5 ข้อ
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 5 ข้อ
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาตำบลตามกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาตามความต้องการของประชาชนเทศบาลตำบลโนนสะอาด ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น

วิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ

1. วิธีการสร้างเครื่องมือ

โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร เกี่ยวกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 แผนพัฒนาท้องถิ่น แผนยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาสามปี ของเทศบาลตำบลโนนสะอาด การสร้างแบบสอบถาม สถิติและการวิจัย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาตำบล และข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา

1.2 กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมคำถามของการศึกษาค้นคว้า

1.3 กำหนดรายละเอียดประเด็นในการเก็บรวบรวมข้อมูลในแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

1.4 สร้างข้อคำถามและรายละเอียดในแบบสอบถาม

1.5 เสนอแบบสอบถามต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้องด้านองค์ประกอบ ด้านเนื้อหา การใช้ภาษา ความครอบคลุม

1.6 ปรับปรุงข้อคำถามรายละเอียด ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2. การตรวจสอบเครื่องมือ

2.1 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาให้ถูกต้องตามหลักวิชาการและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามโดยหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of consistency) หรือ IC (รัชนี ทวีรัตน์. 2548 : 117) โดยกำหนดให้

เห็นด้วย มีค่าเท่ากับ + 1

ไม่แน่ใจ มีค่าเท่ากับ 0

ไม่เห็นด้วย มีค่าเท่ากับ - 1

ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

1. จำเอกพุทธพงศ์ ผางจันทร์ดา วุฒิการศึกษา รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) ตำแหน่ง รองปลัดเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

2. นายสมัทร แส่นเหวิม วุฒิการศึกษา ค.บ. (ภาษาไทย) ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโนนจันทน์ห้วยแสงพรสวรรค์ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

3. นางสาวมณฑิภา พัชกุล วุฒิการศึกษา ศษ.ม. (การวัดและประเมินผล การศึกษา) ตำแหน่ง ครูผู้สอนโรงเรียนหนองเรือวิทยา อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจากข้อที่ 2 ไปเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงนายกเทศมนตรีตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เพื่อขอเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตผู้นำหมู่บ้าน จำนวน 14 หมู่บ้าน

3. ผู้วิจัยแต่งตั้งผู้ช่วยวิจัยในการเก็บข้อมูล จำนวน 1 คน ต่อหนึ่งหมู่บ้าน คือ ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพื่อนำแบบสอบถามแจกให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งแจ้งจุดประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และลงเก็บข้อมูลตามจำนวนหมู่บ้านทั้ง 14 หมู่บ้าน ตามกลุ่มตัวอย่างที่ได้เลือก

4. ผู้วิจัยและผู้ช่วยผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามคืนจากกลุ่มประชากรตัวอย่างครบตามจำนวนคิดเป็นร้อยละร้อย โดยออกดำเนินการแล้วเสร็จภายในเดือนมีนาคม

การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพและวิธีเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

1. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารมาวิเคราะห์สรุป และบรรยายอธิบายผลในรูปแบบเชิงพรรณนา

2. การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการศึกษาเชิงปริมาณ ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามเชิงปริมาณ การวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ และ อาชีพ

1.1 ค่าร้อยละ (Percent)

1.2 ค่าความถี่ (Frequency)

1.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

1.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

2.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และสถิติ

2.3 t – test (Independent Sample)

2.4 F – test (One – Way Anova of variance)

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยยืนยันว่าดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และคัดเลือกแบบสอบถามที่มีสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูล

2. ตรวจสอบให้คะแนนระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบล โนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผู้ตอบแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ลำดับที่ 1 ให้ค่าคะแนน 5

ลำดับที่ 2 ให้ค่าคะแนน 4

- ลำดับที่ 3 ให้ค่าคะแนน 3
 ลำดับที่ 4 ให้ค่าคะแนน 2
 ลำดับที่ 5 ให้ค่าคะแนน 1

3. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ค่าเฉลี่ย เพื่อหาระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ดังนี้

- 4.51 – 5.00 ความต้องการ มากที่สุด
 3.51 – 4.50 ความต้องการ มาก
 2.51 – 3.50 ความต้องการ ปานกลาง
 1.51 – 2.50 ความต้องการ น้อย
 1.00 – 1.50 ความต้องการ น้อยที่สุด

5. นำผลที่ได้เปรียบเทียบความต้องการของประชาชนในการพัฒนา จากกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำไปทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ด้วยสถิติ t -test (Independent Sample) ส่วนจำแนกตามอายุและการศึกษา ใช้ F -test (One Way ANOVA) และกรณีพบความแตกต่างผู้วิจัยจะทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยความต้องการของประชาชนในการพัฒนาตำบล ตามกรอบแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลโนนสะอาด และศึกษาแนวทางในการพัฒนาตำบล จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 326 คน ได้นำเสนอรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน จึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนประชากร
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้เปรียบเทียบใน F-test
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
*	แทน	ระดับทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยใช้การประมวลเนื้อหาและนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาตำบลต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุและอาชีพ

(N = 326)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	153	47
1.2 หญิง	173	53
รวม	326	100
2. อายุ		
2.1 ต่ำกว่า 25 ปี	27	8.28
2.2 25 - 35 ปี	46	14.11
2.3 36 - 45 ปี	84	25.77
2.5 46 - 55 ปี	89	27.30
2.6 56 - 65 ปี	49	15.03
2.7 มากกว่า 65 ปีขึ้นไป	31	9.51

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	326	100
3. อาชีพ		
3.1 เกษตรกรรม	92	27.91
3.2 ข้าราชการ	47	14.42
3.3 รับจ้างทั่วไป	80	24.54
3.4 ธุรกิจส่วนตัว	63	19.32
3.5 อื่น ๆ รัฐวิสาหกิจ	44	13.49
รวม	326	100

จากตารางที่ 3 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 326 คน จำแนกตามเพศ เป็นเพศชาย 153 คน คิดเป็นร้อยละ 47 เป็นเพศหญิง 173 คน คิดเป็นร้อยละ 53 จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 46 – 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.30 รองลงมาอยู่ในช่วง 36 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.77 และอายุระหว่าง 56 – 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.03 และน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 8.28 และกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 326 คน จำแนกตามอาชีพ ส่วนมากเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 27.91 รองลงมาคือ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 24.54 และอาชีพข้าราชการ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 14.42 และน้อยที่สุดคือ อื่น ๆ รัฐวิสาหกิจ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 13.49

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาตำบลอันประกอบด้วย 5 ด้าน แจกแจงออกมา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แสดงในตารางที่ 4 -9

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ความต้องการการพัฒนา	ระดับความต้องการ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	อันดับ
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4.52	0.61	มากที่สุด	1
2. ด้านเศรษฐกิจชุมชน	4.38	1.15	มาก	3
3. ด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี	4.42	0.63	มาก	2
4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4.35	0.68	มาก	4
5. ด้านระบบบริหารจัดการที่ดี	4.33	1.91	มาก	5

จากตารางที่ 4 แสดงว่า ประชาชนมีความต้องการในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เมื่อพิจารณา เรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา คือ ต้องการพัฒนาด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี ($\bar{X} = 4.42$) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน ($\bar{X} = 4.38$) และด้านที่ประชาชนมีความต้องการให้พัฒนาเป็นอันดับสุดท้าย คือ การพัฒนาระบบบริการจัดการที่ดี ($\bar{X} = 4.33$) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	ระดับความต้องการ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	อันดับ
1. ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม ถนน คสล. ให้ได้มาตรฐาน	4.58	0.59	มากที่สุด	1
2. ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม ถนนลาดยางและถนนลูกรังให้ได้มาตรฐาน	4.49	0.66	มาก	4
3. การขุดลอกคลอง ลำห้วย เจาะบ่อบาดาล และขุดสระน้ำในไร่นา เพื่อการเกษตรให้ครอบคลุมทุกพื้นที่	4.44	0.60	มาก	5
4. การติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะในชุมชน และขยายเขตไฟฟ้า เพื่อการเกษตรให้ครอบคลุมทุกพื้นที่	4.54	0.65	มากที่สุด	3
5. การก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม ระบบประปาให้ได้มาตรฐาน	4.57	0.58	มากที่สุด	2

จากตารางที่ 5 แสดงว่า ประชาชนมีความต้องการให้เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน รายข้อซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ต้องการให้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม ถนน คสล. ให้ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมา คือ ต้องการให้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม ระบบประปาให้ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 4.57$) และความต้องการอันดับสุดท้าย คือ ต้องการให้ดำเนินการขุดลอกคลอง ลำห้วย เจาะบ่อบาดาล และขุดสระน้ำในไร่นา เพื่อการเกษตรให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ($\bar{X} = 4.44$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	ระดับความต้องการ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	อันดับ
1. ดำเนินการจัดการสถานที่จำหน่ายสินค้าทางการเกษตรให้กับเกษตรกรในพื้นที่	4.28	0.68	มาก	4
2. ส่งเสริมสนับสนุนฝึกอบรมเพิ่มทักษะการประกอบอาชีพสร้างรายได้พึ่งตนเองให้กับประชาชน	4.43	2.89	มาก	2
3. สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ให้กับประชาชนในชุมชน	4.20	0.81	มาก	5
4. จัดงบประมาณในการส่งเสริมสนับสนุน การสร้างอาชีพ ให้กับกลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ และประชาชนในพื้นที่	4.34	0.70	มาก	3
5. จัดให้มีงบประมาณในการส่งเสริมการทำเกษตร ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนในพื้นที่	4.51	2.88	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 6 แสดงว่า ประชาชนมีความต้องการให้เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พัฒนาตำบลด้านการการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน รายชื่อซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ต้องการให้จัดให้มีงบประมาณในการส่งเสริมการทำเกษตรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้กับประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา คือ ส่งเสริมสนับสนุนฝึกอบรมเพิ่มทักษะการประกอบอาชีพสร้างรายได้พึ่งตนเองให้กับประชาชน ($\bar{X} = 4.43$) และความต้องการอันดับสุดท้าย คือ สนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ให้กับประชาชนในชุมชน ($\bar{X} = 4.20$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมที่ดี

ด้านการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมที่ดี	ระดับความต้องการ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	อันดับ
1. จัดโครงการส่งเสริม สวัสดิการ ในการดูแลสุขภาพสำหรับหญิงตั้งครรภ์ แม่หลังคลอด และแม่ให้นมบุตร	4.41	0.62	มาก	5
2. จัดโครงการส่งเสริมสุขภาพเด็กแรกเกิด เด็กอ่อน วัยเรียน วัยรุ่น เยาวชน และ ผู้สูงอายุ	4.46	0.60	มาก	4
3. ตั้งหน่วยกู้ชีพภายในตำบลเพื่อเป็นการช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่	4.50	0.60	มาก	2
4. จัดสวัสดิการสงเคราะห์ช่วยเหลือ คนชรา คนพิการ ผู้ด้อยโอกาส ในชุมชน	4.51	0.63	มากที่สุด	1
5. จัดโครงการส่งเสริมประเพณีสงกรานต์ รดน้ำหัวผู้สูงอายุ ส่งเสริมทำนุบำรุง พระพุทธศาสนา ประเพณีท้องถิ่น	4.48	0.64	มาก	3

จากตารางที่ 7 แสดงว่า ประชาชนมีความต้องการให้เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พัฒนาตำบลด้านการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมที่ดี รายชื่อซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ต้องการให้จัดสวัสดิการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนชรา คนพิการ ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน ($\bar{X} = 4.51$) รองลงมา คือ ตั้งหน่วยกู้ชีพภายในตำบล เพื่อเป็นการช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ ($\bar{X} = 4.50$) และความต้องการอันดับสุดท้าย คือ จัดโครงการส่งเสริมสวัสดิการในการดูแลสุขภาพสำหรับหญิงตั้งครรภ์ แม่หลังคลอด และแม่ให้นมบุตร ($\bar{X} = 4.41$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ด้านการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ระดับความต้องการ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	อันดับ
1. จัดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์รักษาทรัพยากรป่าไม้ และสนับสนุนงบประมาณในการดูแลรักษาป่าไม้และสิ่งแวดล้อม	4.23	0.70	มาก	4
2. จัดตั้งเครือข่ายในชุมชนเพื่อพิทักษ์รักษาป่าไม้และสิ่งแวดล้อมในชุมชน	4.22	0.68	มาก	5
3. ออกข้อบัญญัติคุ้มครองป้องกันการบุกรุกทำลายป่าชุมชนและสาธารณะในพื้นที่	4.28	0.68	มาก	3
4. จัดระบบบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในชุมชนให้มีคุณภาพและถูกสุขลักษณะ	4.49	0.62	มาก	2
5. ก่อสร้าง ซ่อมแซม รางระบายน้ำเสีย ท่อระบายน้ำเสีย ในชุมชนให้ได้มาตรฐาน	4.52	0.68	มากที่สุด	1

จากตารางที่ 8 แสดงว่า ประชาชนมีความต้องการให้เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พัฒนาตำบลด้านการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รายข้อซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ต้องการให้ก่อสร้าง ซ่อมแซม รางระบายน้ำเสีย ท่อระบายน้ำเสีย ในชุมชนให้ได้มาตรฐาน ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา คือ การจัดระบบบริหารจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในชุมชนให้มีคุณภาพและถูกสุขลักษณะ ($\bar{X} = 4.49$) . และความต้องการอันดับสุดท้าย คือ การจัดตั้งเครือข่ายในชุมชนเพื่อพิทักษ์รักษาป่าไม้และสิ่งแวดล้อมในชุมชน ($\bar{X} = 4.22$)

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี

ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี	ระดับความต้องการ			
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	อันดับ
1. การดำเนินการ จัดหน่วยบริการรับชำระ ภาษีเคลื่อนที่ให้ชุมชน	4.26	0.85	มาก	4
2. การจัดหาสถานที่อ่านหนังสือและ แหล่งเรียนรู้ให้กับประชาชนในชุมชน	4.25	0.73	มาก	5
3. การจัดหน่วยบริการเคลื่อนที่ ด้านต่าง ๆ ให้กับประชาชนในชุมชน เช่น ด้านสุขภาพ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านกฎหมาย การฉีดวัคซีนสัตว์ และการให้บริการอื่น ๆ	4.48	0.63	มาก	1
4. การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงและทันสมัย ไว้บริการ ประชาชนในชุมชน	4.33	2.15	มาก	2
5. การจัดตั้งห้องทุกซ์ และศูนย์ประสาน งานร้องเรียนให้กับประชาชนในชุมชน	4.32	0.61	มาก	3

จากตารางที่ 9 แสดงว่า ประชาชนมีความต้องการให้เทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พัฒนาตำบลด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี รายข้อซึ่งเรียงจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ต้องการให้มีหน่วยบริการเคลื่อนที่ด้านต่าง ๆ ให้กับประชาชนในชุมชน เช่น ด้านสุขภาพ ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านกฎหมาย การฉีด วัคซีนสัตว์ และการให้บริการอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.48$) รองลงมา คือ การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชน อินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงและทันสมัย ไว้บริการประชาชนในชุมชน ($\bar{X} = 4.33$) และ ความ ต้องการอันดับสุดท้าย คือ การจัดหาสถานที่อ่านหนังสือและแหล่งเรียนรู้ให้กับประชาชน ในชุมชน ($\bar{X} = 4.25$)

ตารางที่ 10 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล
ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ
โดยรวมและรายด้าน

ความต้องการพัฒนา	ชาย		หญิง		t	df	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.			
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	4.49	0.47	4.56	0.49	1.183	322	.599
2. ด้านเศรษฐกิจชุมชน	4.21	0.55	4.35	0.60	2.172	323	.130
3. ด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี	4.35	0.49	4.37	0.54	.303	323	.336
4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ	4.33	0.53	4.37	0.57	.659	323	.090
5. ด้านระบบบริหารจัดการที่ดี	4.22	0.57	4.43	0.75	2.832	316	.090

จากตารางที่ 10 แสดงว่า ผลการเปรียบเทียบประชาชนมีความต้องการให้เทศบาล
ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ พบว่า เพศหญิงและ
เพศชายไม่มีความต้องการพัฒนาที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล
ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ
โดยรวมและรายด้าน

ความต้องการของประชาชน ในการพัฒนาเทศบาล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	2.934	5	.587		
	ภายในกลุ่ม	73.914	320	.231	2.541	.028*
	รวม	76.848	325			
2. ด้านเศรษฐกิจชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	6.789	5	1.358		
	ภายในกลุ่ม	104.939	320	.328	4.140	.001*
	รวม	111.728	325			
3. ด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	3.867	5	.773		
	ภายในกลุ่ม	83.694	320	.262	2.957	.013*
	รวม	87.561	325			
4. ด้านการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	ระหว่างกลุ่ม	4.831	5	.966		
	ภายในกลุ่ม	95.062	320	.297	3.252	.007*
	รวม	99.893	325			
5. ด้านระบบบริหารจัดการที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	10.219	5	2.044		
	ภายในกลุ่ม	141.669	320	.443	4.616	.000*
	รวม	151.888	325			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความต้องการของประชาชน
ในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ
พบว่า ประชาชนมีความต้องการในการพัฒนาที่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ทุกด้าน ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธี LSD

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน

อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	25 -35 ปี	36 -45 ปี	46 – 55 ปี	56 - 65 ปี	มากกว่า 65 ปีขึ้นไป
	($\bar{X}$ =4.69)	($\bar{X}$ =4.27)	($\bar{X}$ =4.29)	($\bar{X}$ =4.31)	($\bar{X}$ =4.45)	($\bar{X}$ =4.50)
ต่ำกว่า 25 ปี	—	0.42	0.40	0.38	0.24	0.19
25 -35 ปี	—	—	0.02*	0.04*	0.18	0.23
36 -45 ปี	—	—	—	0.02	0.16	0.21
46 – 55 ปี	—	—	—	—	0.14	0.19
56 - 65 ปี	—	—	—	—	—	0.05
มากกว่า 65 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามอายุ โดยรวมและรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีความต้องการที่แตกต่างกันมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ 25 – 36 ปี กับ อายุ 36 – 45 ปี และ 25 – 36
ปี กับ อายุ 46 – 55 ปี

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่นจำแนกตามอายุ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	25 -35 ปี	36 -45 ปี	46 - 55 ปี	56 - 65 ปี	มากกว่า 65 ปีขึ้นไป
	($\bar{X}$ =4.77)	($\bar{X}$ =4.40)	($\bar{X}$ =4.47)	($\bar{X}$ =4.52)	($\bar{X}$ =4.59)	($\bar{X}$ =4.58)
ต่ำกว่า 25 ปี	—	0.37	0.30	0.25	0.18	0.19
25 -35 ปี	—	—	0.07	0.12	0.19	0.18
36 -45 ปี	—	—	—	0.05	0.12	0.11
46 - 55 ปี	—	—	—	—	0.07	0.06
56 - 65 ปี	—	—	—	—	—	0.01*
มากกว่า 65 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามอายุ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ประชาชนที่มีความต้องการที่แตกต่างกันนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ 56 - 65 ปี กับ มากกว่า 65 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ ด้านเศรษฐกิจชุมชน

อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	25-35 ปี	36-45 ปี	46-55 ปี	56-65 ปี	มากกว่า 65 ปีขึ้นไป
	($\bar{X}$ =4.71)	($\bar{X}$ =4.23)	($\bar{X}$ =4.19)	($\bar{X}$ =4.24)	($\bar{X}$ =4.27)	($\bar{X}$ =4.44)
ต่ำกว่า 25 ปี	—	0.48	0.52	0.47	0.44	0.27
25-35 ปี	—	—	0.04*	0.01*	0.04*	0.21
36-45 ปี	—	—	—	0.05	0.08	0.25
46-55 ปี	—	—	—	—	0.03*	0.20
56-65 ปี	—	—	—	—	—	0.17
มากกว่า 65 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามอายุ ด้านเศรษฐกิจชุมชน พบว่า ประชาชนที่มีความต้องการที่แตกต่างกันมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 4 คู่ ได้แก่ 25-35 ปี กับ 36-45 ปี 25-35 ปี กับ
46-55 ปี 25-35 ปี กับ 56-65 ปี และ 46-55 ปี กับ 56-65 ปี

ตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ ด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี

อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	25 -35 ปี	36 -45 ปี	46 - 55 ปี	56 - 65 ปี	มากกว่า 65 ปีขึ้นไป
	($\bar{X}$ =4.63)	($\bar{X}$ =4.30)	($\bar{X}$ =4.29)	($\bar{X}$ =4.30)	($\bar{X}$ =4.42)	($\bar{X}$ =4.52)
ต่ำกว่า 25 ปี	—	0.33	0.34	0.33	0.21	0.11
25 -35 ปี	—	—	0.01*	0.00*	0.12	0.22
36 -45 ปี	—	—	—	0.01*	0.13	0.23
46 - 55 ปี	—	—	—	—	0.12	0.22
56 - 65 ปี	—	—	—	—	—	0.10
มากกว่า 65 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามอายุ ด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี พบว่า ประชาชนที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ 25 -35 ปี กับ 36 -45 ปี 25 -35 ปี กับ
46 - 55 ปี และ 36 - 45 ปี กับ 46 - 55 ปี

ตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	25 -35 ปี	36 -45 ปี	46 – 55 ปี	56 - 65 ปี	มากกว่า 65 ปีขึ้นไป
	($\bar{X}$ =4.67)	($\bar{X}$ =4.23)	($\bar{X}$ =4.27)	($\bar{X}$ =4.31)	($\bar{X}$ =4.41)	($\bar{X}$ =4.48)
ต่ำกว่า 25 ปี	—	0.44	0.40	0.36	0.26	0.19
25 -35 ปี	—	—	0.04*	0.08	0.18	0.25
36 -45 ปี	—	—	—	0.04*	0.14	0.21
46 – 55 ปี	—	—	—	—	0.10	0.17
56 - 65 ปี	—	—	—	—	—	0.07
มากกว่า 65 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามอายุ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ประชาชนที่มีความต้องการที่
แตกต่างกัน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ 25 -35 ปี กับ 36 -45 ปี
และ 36 – 45 ปี กับ 46 – 55 ปี

ตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ ด้านระบบบริหารจัดการที่ดี

อายุ	ต่ำกว่า 25 ปี	25 -35 ปี	36 -45 ปี	46 - 55 ปี	56 - 65 ปี	มากกว่า 65 ปีขึ้นไป
	($\bar{X}$ =4.68)	($\bar{X}$ =4.19)	($\bar{X}$ =4.24)	($\bar{X}$ =4.19)	($\bar{X}$ =4.57)	($\bar{X}$ =4.49)
ต่ำกว่า 25 ปี	—	0.49	0.44	0.49	0.11	0.19
25 -35 ปี	—	—	0.05	0.00*	0.38	0.30
36 -45 ปี	—	—	—	0.05	0.33	0.25
46 - 55 ปี	—	—	—	—	0.38	0.30
56 - 65 ปี	—	—	—	—	—	0.30
มากกว่า 65 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามอายุ ด้านระบบบริหารจัดการที่ดี พบว่า ประชาชนที่มีความต้องการที่ต่างกัน
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ คือ 25 -35 ปี กับ 46 - 55 ปี

ตารางที่ 18 ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล
ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ
โดยรวมและรายด้าน

ความต้องการของประชาชน ในการพัฒนาเทศบาล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig
1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน	ระหว่างกลุ่ม	3.343	4	.836	3.650	.006*
	ภายในกลุ่ม	73.505	321	.229		
	รวม	76.848	325			
2. ด้านเศรษฐกิจชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	4.181	4	1.045	3.120	.015*
	ภายในกลุ่ม	107.546	321	.335		
	รวม	111.728	325			
3. ด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	4.269	4	1.067	4.114	.003*
	ภายในกลุ่ม	83.291	321	.259		
	รวม	87.561	325			
4. ด้านการจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติ	ระหว่างกลุ่ม	4.166	4	1.042	3.492	.008*
	ภายในกลุ่ม	95.727	321	.298		
	รวม	99.893	325			
5. ด้านระบบบริหารจัดการที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	9.797	4	2.449	5.533	.000*
	ภายในกลุ่ม	142.091	321	.443		
	รวม	151.88	325			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์แหล่งความแปรปรวนความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนมีความต้องการในการพัฒนาที่แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธี LSD

ตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน

อาชีพ	เกษตรกร	ข้าราชการ	รับจ้างทั่วไป	ธุรกิจ ส่วนตัว	อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ
	($\bar{X} = 4.55$)	($\bar{X} = 4.24$)	($\bar{X} = 4.28$)	($\bar{X} = 4.38$)	($\bar{X} = 4.29$)
เกษตรกร	—	0.31	0.27	0.17	0.26
ข้าราชการ	—	—	0.04*	0.14	0.05
รับจ้างทั่วไป	—	—	—	0.10	0.01*
ธุรกิจส่วนตัว	—	—	—	—	0.09
อื่นๆ	—	—	—	—	—
รัฐวิสาหกิจ	—	—	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามอาชีพ โดยรวมและรายด้าน พบว่า ประชาชนที่มีความต้องการที่แตกต่างกันมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ข้าราชการ กับ รับจ้างทั่วไป และรับจ้าง
ทั่วไป กับ อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

อาชีพ	เกษตรกรรม	ข้าราชการ	รับจ้างทั่วไป	ธุรกิจส่วนตัว	อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ
	($\bar{X}$ =4.67)	($\bar{X}$ =4.38)	($\bar{X}$ =4.47)	($\bar{X}$ =4.51)	($\bar{X}$ =4.52)
เกษตรกรรม	—	0.29	0.20	0.16	0.15
ข้าราชการ	—	—	0.09	0.16	0.14
รับจ้างทั่วไป	—	—	—	0.04*	0.05
ธุรกิจส่วนตัว	—	—	—	—	0.01*
อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ	—	—	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามอาชีพ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน พบว่า ประชาชนที่มีความต้องการที่แตกต่างกันมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ รับจ้างทั่วไป กับ ธุรกิจส่วนตัว ธุรกิจ
ส่วนตัว กับ อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่นจำแนกตามอาชีพ ด้านเศรษฐกิจชุมชน

อาชีพ	เกษตรกร	ข้าราชการ	รับจ้างทั่วไป	ธุรกิจส่วนตัว	อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ
	($\bar{X}$ =4.45)	($\bar{X}$ =4.13)	($\bar{X}$ =4.23)	($\bar{X}$ =4.31)	($\bar{X}$ =4.21)
เกษตรกร	—	0.32	0.22	0.14	0.24
ข้าราชการ	—	—	0.10	0.18	0.09
รับจ้างทั่วไป	—	—	—	0.01*	0.02*
ธุรกิจส่วนตัว	—	—	—	—	0.10
อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ	—	—	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามอาชีพ ด้านเศรษฐกิจชุมชน พบว่า ประชาชนที่มีความต้องการที่แตกต่างกันมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ รับจ้างทั่วไป กับ ธุรกิจส่วนตัว และ
รับจ้างทั่วไป กับ อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ ด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี

อาชีพ	เกษตรกร	ข้าราชการ	รับจ้างทั่วไป	ธุรกิจส่วนตัว	อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ
	($\bar{X}$ =4.51)	($\bar{X}$ =4.28)	($\bar{X}$ =4.29)	($\bar{X}$ =4.42)	($\bar{X}$ =4.20)
เกษตรกร	—	0.23	0.22	0.09	0.31
ข้าราชการ	—	—	0.01*	0.14	0.03*
รับจ้างทั่วไป	—	—	—	0.13	0.09
ธุรกิจส่วนตัว	—	—	—	—	0.22
อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ	—	—	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามอาชีพ ด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี พบว่า ประชาชนที่มีความต้องการที่แตกต่าง
กันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ข้าราชการ กับ รับจ้างทั่วไป
และข้าราชการ กับ อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

อาชีพ	เกษตรกร	ข้าราชการ	รับจ้างทั่วไป	ธุรกิจส่วนตัว	อื่นๆ
	($\bar{X}$ =4.51)	($\bar{X}$ =4.24)	($\bar{X}$ =4.27)	($\bar{X}$ =4.37)	($\bar{X}$ =4.23)
เกษตรกร	—	0.27	0.24	0.14	0.28
ข้าราชการ	—	—	0.03*	0.13	0.01*
รับจ้างทั่วไป	—	—	—	0.10	0.04*
ธุรกิจส่วนตัว	—	—	—	—	0.14
อื่นๆ	—	—	—	—	—
รัฐวิสาหกิจ	—	—	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 23 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามอาชีพ ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ประชาชนที่มีความต้องการที่
แตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 3 คู่ ได้แก่ ข้าราชการ กับ รับจ้างทั่วไป
ข้าราชการ กับ อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ และ รับจ้างทั่วไป กับ อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ
จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอาชีพ ด้านระบบบริหารจัดการที่ดี

อาชีพ	เกษตรกรรม	ข้าราชการ	รับจ้างทั่วไป	ธุรกิจส่วนตัว	อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ
	($\bar{X}$ =4.59)	($\bar{X}$ =4.17)	($\bar{X}$ =4.16)	($\bar{X}$ =4.29)	($\bar{X}$ =4.30)
เกษตรกรรม	—	0.42	0.43	0.30	0.29
ข้าราชการ	—	—	0.01*	0.12	0.13
รับจ้างทั่วไป	—	—	—	0.13	0.14
ธุรกิจส่วนตัว	—	—	—	—	0.01*
อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ	—	—	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 24 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ของค่าเฉลี่ยความต้องการ
ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
จำแนกตามอาชีพ ด้านระบบบริหารจัดการที่ดี พบว่า ประชาชนที่มีความต้องการที่แตกต่างกัน
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 คู่ ได้แก่ ข้าราชการ กับ รับจ้างทั่วไป และธุรกิจ
ส่วนตัว กับ อื่นๆ รัฐวิสาหกิจ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาของประชาชนเทศบาล ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

จากการวิจัย ความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาตำบล
โดยจำแนกเป็นรายด้าน ซึ่งเรียงจากข้อเสนอแนะด้านที่มีความต้องการพัฒนามากไปหาด้านที่
มีความต้องการพัฒนาน้อย ดังนี้

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล
ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

ข้อเสนอแนะ ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล	ความถี่
1. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน	
1.1 ควรมีการดำเนินการก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง ถนน คสล. และถนนเพื่อการเกษตรให้ครอบคลุมทุกชุมชน	54
1.2 ควรมีการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมระบบประปาให้ได้มาตรฐานเพียงพอสำหรับการอุปโภคและบริโภคให้กับประชาชนในชุมชน	25
1.3 ควรมีการดำเนินการติดตั้งไฟฟ้าภายในชุมชน และขยายเขตไฟฟ้าเพื่อการเกษตรและอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในการใช้ถนนสัญจรไปมา	21
2. ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	
2.1 ควรมีการจัดตั้งงบประมาณในการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่	38
2.2 ควรมีการส่งเสริม และจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าทางการเกษตรให้กับประชาชน	16
3. ด้านการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมที่ดี	
3.1 ควรมีการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน	44
3.2 ควรมีการจัดสวัสดิการด้านสาธารณสุขที่ดีให้กับประชาชน โดยครอบคลุมทุกพื้นที่	20
3.3 ควรจัดงบประมาณในการส่งเสริม บำรุง รักษาขนมธรรมเนียมประเพณีของท้องถิ่น	16
4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	
4.1 ควรมีการจัดให้มีการบริหารจัดการขยะในชุมชนให้มีประสิทธิภาพ	20
4.2 ควรมีมาตรการในการควบคุมผู้ประกอบการในการก่อกมลพิษทางกลิ่นสำหรับผู้ประกอบการฟาร์มไก่ ในพื้นที่	14

ข้อเสนอแนะ ของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล	ความถี่
4.3 ควรมีการจัดทำรายงานน้ำเสียภายในหมู่บ้าน ให้ครอบคลุมทุกชุมชน	15
5. ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการที่ดี	
5.1 ควรจัดให้มีเวทีประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา เช่น เวทีประชุมประชาคมเพื่อรับฟังปัญหาความต้องการของประชาชน และการมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ	16
5.2 จัดให้มีหน่วยบริการประชาชนถึงชุมชน เช่น การเก็บภาษี การจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส	15
5.3 ควรจัดให้มีสถานที่อ่านหนังสือ และมีวัสดุอุปกรณ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน	12

จากตารางที่ 25 พบว่า ประชาชนผู้ที่ตอบแบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยเมื่อพิจารณาตามรายชื่อ พบว่า ข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นด้านที่ประชาชนให้ข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนามากเป็นลำดับแรก ซึ่งประชาชนเห็นควรให้มีการก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง ถนน คสล. และถนนเพื่อการเกษตรให้ครอบคลุมทุกชุมชน จำนวน 54 คน รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมที่ดี ซึ่งประชาชนเห็นควรให้มีการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน จำนวน 44 คน รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งประชาชนเห็นควรให้มีการจัดตั้งงบประมาณในการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ จำนวน 38 คน และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งประชาชนเห็นควรจัดให้มีสถานที่อ่านหนังสือ และมีวัสดุอุปกรณ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน จำนวน 12 คน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาสรุป อภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาตามขั้นตอน ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย 153 คน เป็นเพศหญิง 173 คน จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 46–55 ปี รองลงมาอยู่ในช่วง 36–45 ปี และอายุระหว่าง 56–65 ปี และน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 25 ปี สำหรับการจำแนกตามอาชีพ ส่วนมากเป็นผู้ที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 92 คน รองลงมา คือ อาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 80 คน อาชีพข้าราชการ จำนวน 47 คน และน้อยที่สุด คือ อื่น ๆ รัฐวิสาหกิจ จำนวน 44 คน

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนมีความต้องการในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เมื่อพิจารณา เรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) รองลงมา คือ ต้องการพัฒนาด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี ($\bar{X} = 4.42$) การพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน ($\bar{X} = 4.38$) และด้านที่ประชาชนมีความต้องการให้พัฒนาเป็นอันดับสุดท้าย คือ การพัฒนาระบบบริการจัดการที่ดี ($\bar{X} = 4.33$) ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน พบว่า เพศหญิงและเพศชายไม่มีความต้องการพัฒนาที่แตกต่างกัน

4. ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามอายุ และอาชีพ โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีความต้องการที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ผลการวิจัยข้อเสนอแนะของประชาชนต่อความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประชาชนมีข้อเสนอแนะเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นด้านที่ประชาชนให้ข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนามากเป็นลำดับแรก ซึ่งประชาชนเห็นควรให้มีการก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง ถนน คสล. และถนนเพื่อการเกษตรให้ครอบคลุมทุกชุมชน จำนวน 54 คน รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมที่ดี ซึ่งประชาชนเห็นควรให้มีการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน จำนวน 44 คน ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งประชาชนเห็นควรให้มีการจัดตั้งงบประมาณในการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชนในพื้นที่ จำนวน 38 คน และลำดับสุดท้าย คือ ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี ซึ่งประชาชนเห็นควรจัดให้มีสถานที่อ่านหนังสือ และมีวัสดุอุปกรณ์ในการส่งเสริมการเรียนรู้ในชุมชน จำนวน 12 คน

อภิปรายผล

จากการวิจัยความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้ พบว่า 1. ประชาชนมีความต้องการในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เมื่อพิจารณา เรียงจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ ด้านการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ต้องการพัฒนาด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี การพัฒนาด้านเศรษฐกิจชุมชน และด้านที่ประชาชนมีความต้องการให้พัฒนาเป็นอันดับสุดท้าย คือ การพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี อาจเป็นเพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่มีอายุและอาชีพที่แตกต่างกัน จึงมีความต้องการที่จะพัฒนาเทศบาลแตกต่างกันออกไปไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการต้องการให้ดำเนินการก่อสร้าง

ปรับปรุง ซ่อมแซม ถนน คสล. ให้ได้มาตรฐาน ต้องการให้ดำเนินการก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซม ระบบประปาให้ได้มาตรฐาน และความต้องการให้ดำเนินการขุดลอกคลอง ลำห้วย เจาะบ่อบาดาล และขุดสระน้ำในไร่นาเพื่อการเกษตรให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรอนันต์ กิตติมั่งคง (2547 : 145) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคม 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านนันทนาการ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาส ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านที่อยู่อาศัยมีความต้องการระดับปานกลาง และผู้สูงอายุในเขตเทศบาลนครมีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการในระดับมาก 5 ด้าน ระดับปานกลาง 1 ด้าน ด้านที่มีความต้องการมากที่สุดได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย รองลงมาได้แก่ ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ส่วนด้านที่มีความต้องการต่ำที่สุดได้แก่ ด้านที่อยู่อาศัย

2. ผลการเปรียบเทียบระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบล โนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน พบว่า เพศหญิงและเพศชายไม่มีความต้องการพัฒนาที่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบล โนนสะอาด จำแนกตามอายุ และอาชีพ โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีความต้องการที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะว่าเพศนั้นไม่ใช่สาเหตุสำคัญในเรื่องของความคิด หรือความต้องการ แต่ขึ้นอยู่กับอายุ และอาชีพมากกว่า ซึ่งเป็นไปได้ว่าอายุที่อยู่ระหว่าง 36 – 45 ปี และ 46-55 ปี นั้นเป็นวัยที่อยู่ในระหว่างความเป็นผู้ใหญ่สูง มีความรู้และมีการเชื่อมั่นในการตัดสินใจของตนเองสูง ซึ่งมีความต้องการที่จะพัฒนาเทศบาลสูงกว่าอายุอื่น ๆ อาชีพเช่นกัน พบว่า รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ รัฐวิสาหกิจมีความต้องการที่แตกต่างกันเป็นอย่างมาก อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ รัฐวิสาหกิจ เช่น กั้น อาจเป็นเพราะว่าบุคคลเหล่านั้นปฏิบัติงานหลากหลายประเภท ซึ่งสามารถมองเห็นสภาพการทำงานจากหลากหลายที่เขาได้สัมผัส จึงมีความต้องการที่แตกต่างออกไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุมาลี รุจิราบัตร (2549 : 182) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการสำนักงานที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการสำนักงานที่ดิน

ในเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ระดับตำแหน่ง เพศ สถานภาพสมรส ประสบการณ์การทำงาน อายุ ระดับการศึกษา และสายงาน พบว่าข้าราชการสำนักงานที่ดินในเขตกรุงเทพมหานครที่มีระดับตำแหน่ง ต่างกัน พบว่ามีความพัฒนาตนเองโดยรวมในด้านการศึกษาต่อ และด้านการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น มากที่สุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เป็นด้านที่ประชาชนให้ข้อเสนอแนะให้มีการพัฒนามากเป็นลำดับแรก ซึ่งประชาชนเห็นควรให้มีการก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง ถนน คสล. และถนนเพื่อการเกษตรให้ครอบคลุมทุกชุมชน และด้านการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมที่ดี ซึ่งประชาชนเห็นควรให้มีการส่งเสริมช่วยเหลือคนชราคนพิการ และผู้ด้อยโอกาสในชุมชน อาจเป็นเพราะว่าประชาชนส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะให้มีการปรับปรุงถนนที่อยู่เสมอเนื่องจากเป็นเส้นทางที่จะต้องเดินทางไปปฏิบัติงานเป็นประจำเพื่อดำรงชีพ สามารถเดินทางด้วยความสะดวก รวดเร็วและปลอดภัยต่อชีวิต จึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด และอีกอย่างในขณะนี้มีคนชราเพิ่มจำนวนมาก ซึ่งเป็นบุคคลที่ไม่สามารถปฏิบัติงานได้ จึงต้องเร่งความสำคัญที่ต้องให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการกิน และการให้กำลังใจที่จะช่วยให้ท่านนั้นมีความสุขที่ใช้ชีวิตต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการวิจัย เรื่อง ความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่นครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลข้อเสนอแนะบางประการอันเป็นประโยชน์ต่อเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางกรอบกำหนดนโยบาย แผนงาน ด้านการพัฒนา ตลอดจนใช้ในการกำหนดแผนงาน โครงการและกิจกรรมตามภารกิจงาน ด้านการพัฒนาการบริหารงานของเทศบาลตำบลโนนสะอาด เพื่อแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนและตอบสนองความต้องการให้กับประชาชนในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนี้

1.1 ด้านความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นควรมีการปรับปรุง และบริหารจัดการงบประมาณในด้านที่ประชาชนมีความต้องการพัฒนาตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ

เพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน และตอบสนองความต้องการให้กับประชาชน
ในตำบล

1.2 ความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ตามยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจาก
มากที่สุดไปหาลำดับน้อย คือ ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการพัฒนาคุณภาพคน
และสังคม ที่ดีด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม และด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าในด้านที่ประชาชนมี
ความต้องการมากเป็นลำดับต้น ๆ ควรถูกหยิบยกโครงการในการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนา
ให้มากในพื้นที่ เพื่อให้การดำเนินงานด้านการพัฒนาจะได้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยหวังว่า ข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์
ต่อการกำหนดนโยบาย แผนงาน และแนวทางในการพัฒนาตำบลแก่ผู้บริหารท้องถิ่นและ
ผู้ที่ได้ศึกษา ดังนั้นเพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการวิจัยครั้ง
ต่อไปผู้วิจัยเห็นควรให้ทำการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

2.1 เห็นควรให้ทำการศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการบริหารงานด้านการ
พัฒนาตำบลของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เพื่อที่จะได้
ทราบถึงสภาพปัญหา และอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาตำบล เพื่อเป็น
แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านการพัฒนา เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน
ในพื้นที่ได้มากที่สุด

2.2 เห็นควรให้ทำการศึกษาประสิทธิภาพในการพัฒนาเทศบาลตำบล
โนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เพื่อที่จะได้ทราบถึงผล การดำเนินงาน
ด้านการพัฒนาในพื้นที่ว่ามีประสิทธิภาพ เกิดคุ้มค่าต่อการลงทุนและสามารถแก้ไขปัญหา
ความเดือดร้อน ตลอดจนตอบสนองต่อความต้องการให้กับประชาชนได้มากน้อยเพียงใด

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

บรรณานุกรม

- กรกนก ทิพรส. องค์การและการจัดการ. ขอนแก่น : โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา, 2552.
- โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2546.
- จิตรรา ศาสน์ส. การศึกษาความต้องการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการสอนของครูสอน
ศิลปศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2547.
- ชัยยุทธ รัตนปทุมวรณ. การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาคมในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.). วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.
- ชวงส์ ฉายะบุตร. แนวคิดทางการเมืองการปกครอง. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2546.
- ดำรงศักดิ์ ตอประเสริฐ. การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการตำรวจ ระดับชั้น
ประทวนกองตำรวจสันติบาล 1. สารนิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง,
2544.
- เดือนเพ็ญ วงษาทอง. ความต้องการพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบรรณารักษ์
ห้องสมุดประชาชน สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น :
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.
- ทินกร เงินอ่อน. การรับรู้และความต้องการของประชาชนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. อุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, 2550.
- ธงชัย สันติวงษ์. การวางแผนเชิงกลยุทธ์. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2540.
- ชนิด เห่งยมสมบัติ. ความพึงพอใจของประชาชนที่มีต่อการปฏิบัติงานขององค์การบริหาร
ส่วนตำบลในอำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2549.

ชัยพร มงคลการ. การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองเพื่อการปฏิรูประบบราชการของ
ข้าราชการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัด
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2546.

บรรเลง ผาสุข. แนวทางการพัฒนาบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมอาชีพ
ของเกษตรกร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.

บริหารส่วนตำบลโนนสะอาด, องค์การ. แผนพัฒนาสามปี. ขอนแก่น : องค์การบริหารส่วน
ตำบลโนนสะอาด, 2555

_____. แผนอัตรากำลังสามปี. ขอนแก่น : องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสะอาด, 2555.

บัวบาน ยะนา. ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการ 5 ชั้น ตามแนวความคิดของมาสโลว์
กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของอาจารย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
ภาคเหนือ สถาบันพระบรมราชชนก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์
ศศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2547.

อุบล รังสิมันตุชาติ. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษากรณี
อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ รพ.ม. กรุงเทพฯ ฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2549.

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น, 2549.

ประชุม รอดประเสริฐ. นโยบายการและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี. ชลบุรี : ภาควิชา
การบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.

ประหยัด หงษ์ทองคำ. การพัฒนาทางการเมือง : โดยกระบวนการปกครองท้องถิ่น.

กรุงเทพฯ ฯ : ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

พงศ์สันต์ ศรีสมทรัพย์ และชลิตา สรมณี. องค์การและการจัดการในภาครัฐ. กรุงเทพฯ ฯ :
มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548.

พรอนันต์ กิตติมั่งคอง. ศึกษาเรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัด
นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2547.

“พระราชกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2542,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 114 ก. หน้า 48-66. 17 พฤศจิกายน 2548.

“พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537,” ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 111 ตอนที่ 53ก. หน้า 11-35. 2 ธันวาคม 2537.

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- พิทยา ศิริธีราชย์. **ความต้องการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการพลเรือน สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี**. งานนิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.
- มหาดไทย, กระทรวง. **สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอบ้านฝาง**. กรุงเทพฯ : กระทรวงมหาดไทย, 2553.
- รสนันท์ รัตนเสริมพงศ์. **การวิเคราะห์โครงสร้างและแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพใน
การปกครองตนเองของท้องถิ่น กรณีศึกษาหน่วยการปกครองท้องถิ่นในท้องที่
อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก**. กรุงเทพฯ : ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
- “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่
55 ง. หน้า 46-57. 14 พฤษภาคม 2546.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 124
ตอนที่ 47 ก. หน้า 1 – 127. 24 สิงหาคม 2550.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. **มนุษยสัมพันธ์ : พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **หลักการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร, 2552.
- วรเดช จันทรศร. **ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : สมาคมนักวิจัย
มหาวิทยาลัยไทย, 2548.
- วิทยา ตำนารังกุล. **การบริหาร**. กรุงเทพฯ : เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น, 2546.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. **การบริหารตลาดยุคใหม่**. กรุงเทพฯ : Dimond in Business
World, 2549.
- ศุภชัย ยาวะประภาส. **การบริหารงานบุคคลภาครัฐไทย : กระแสใหม่และสิ่งท้าทาย**.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุดทอง, 2548.
- _____. **นโยบายสาธารณะ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2548.
- ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม. **คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ :
กรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น, 2552 ก.

- ส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, กรม. คู่มือการปฏิบัติงานการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2552 ข.
- สนธยา พลศรี. ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2545.
- สมคิด พรหมชัย. เศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านอีสานใต้ : ความอยู่รอดของชุมชนท่ามกลางความเปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ : สร้างสรรค์, 2546.
- สมชาย บำรุงทรัพย์ และณัฐวิภา โฉมิตตันดิบุญย์. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2534. ปทุมธานี : สกายบุ๊กส์, 2549.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. การพัฒนาชุมชนแบบจัดการ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2541.
- สุมาลี รุจิราบัตร. การศึกษาความต้องการพัฒนาตนเองของข้าราชการสำนักงานที่ดินในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2544.
- สุวิทย์ อุดมพาณิชย์. หลักการบริหารสำหรับทันตแพทย์. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2548.
- อนันต์ เกตุวงศ์. หลักและเทคนิคการวางแผน. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543
- A.H.Maslow. "A Theory of Human Motivation," Psychological Review 50 : 370 – 96, 1943.
- Mc Clelland, D.C. Test for competence, rather than intelligence. American Psychologists Vol.17 No.7 p.57 – 83, 1973.
- Murry, Henry A. Explorations in Persallity. New York : Harper and Row, 1970.
- Weidner, Edward W. Development administration : A new focus for research. In Papers in comparative public administration. Heady, Ferrel, and Stoker, Sydil L., ed. Ann Arbo, Mich. : IPA, 1962
- Riggs, Fred W.(ed.). Frontier of Development Administration. North Carolina : Duke University Press, 1970.
- Kate SL, Mendelson DA, Friedman SM. Co – managed care for fragility hip fractures (Rochester model). Department of Orthopaedics and Rehabilitation, University of Rochester School of Medicine and Dentistry, NY, USA, 2010.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเพื่อการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

เรื่อง ความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้แยกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 2 ระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 25 ข้อ

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาล ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 6 ข้อ

2. คำตอบที่ได้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น คำตอบที่เป็นจริงจะไม่มีผลกระทบต่อ การปฏิบัติงานหรือผู้ตอบแบบสอบถามประการใด ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับ ขอให้ตอบ แบบสอบถามความคิดเห็นที่แท้จริง

3. เมื่อท่านตอบแบบสอบถามแล้ว กรุณาตรวจสอบอีกครั้งว่าการตอบแบบสอบถามครบ ทุกข้อแล้วหรือยัง แบบสอบถามที่ตอบครบทุกข้อเท่านั้นจะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ และ ใช้ได้

ขอขอบคุณอย่างยิ่งที่ท่านให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายวิระชัย บุตตะ

นักศึกษาลัทธิรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต

คณะรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านที่สุด

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 25 ปี

25 – 35 ปี

36 - 45 ปี

46 – 55 ปี

56– 65 ปี

มากกว่า 65 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

เกษตรกร

ข้าราชการ

รับจ้างทั่วไป

ธุรกิจส่วนตัว

อื่น (โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2 ระดับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ท่านเห็นตรงตามความต้องการของท่านเพียงข้อเดียว

ความต้องการการพัฒนา	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1. ท่านเคยนำเสนอสภาพปัญหาของชุมชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบล					
2. ท่านได้ร่วมเสนอความต้องการของชุมชนต่อองค์การบริหารส่วนตำบล					
3. ท่านได้ร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน					
4. ท่านได้ร่วมจัดลำดับความสำคัญของประเด็นปัญหาในการพัฒนา					
5. ท่านได้ร่วมกำหนดแนวทางการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล					
ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ					
1. ท่านให้ความสำคัญกับความร่วมมือในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล					
2. ท่านมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะในระหว่าง การปฏิบัติงานตาม โครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล					

ความต้องการการพัฒนา	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. ท่านเคยได้ร่วมตรวจสอบการปฏิบัติงานตามโครงการต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล					
4. ท่านได้สนับสนุนการดำเนินงานตามโครงสร้างพื้นฐาน					
5. ท่านสนับสนุนให้มีการจัดประชุมวางแผนการพัฒนาท้องถิ่น					
6. ท่านเคยเข้าประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น					
7. ท่านได้ร่วมพัฒนาท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับท้องถิ่น					
8. ท่านเป็นสมาชิกของกลุ่มสนใจต่าง ๆ เช่น กลุ่มสหกรณ์ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มอาชีพ กลุ่มกองทุน					
9. ท่านได้ร่วมประชาสัมพันธ์ข่าวสารความก้าวหน้าของท้องถิ่นและการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนรับทราบ					
10. ท่านได้ให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการสร้างและปลูกจิตสำนึกของประชาชนให้เกิดความรักและหวงแหนท้องถิ่น					

ความต้องการการพัฒนา	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์					
1. ท่านได้รับความสะดวก สบาย จากการดำเนินงานโครงการด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา					
2. ท่านเคยเข้ารับบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น บริการเก็บขยะ มูลฝอย อินเทอร์เน็ตตำบลลานกีฬา ศูนย์ออกกำลังกาย ฯลฯ					
3. ท่านมีส่วนร่วมในการได้รับความรู้ จากการฝึกอบรมตามโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล					
4. ท่านได้รับผลประโยชน์จากการดำเนินโครงการส่งเสริมอาชีพ ขององค์การบริหารส่วนตำบล					
5. ท่านได้รับการสนับสนุนด้านการส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมท้องถิ่น					
6. ท่านได้รับประโยชน์จากการส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย					
7. ท่านได้รับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินจากการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย					
8. ท่านได้รับความรู้จากการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล					

ความต้องการการพัฒนา	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล					
1. ท่านมีบทบาทในการตรวจสอบติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล					
2. ท่านเป็นคณะกรรมการตรวจรับการจ้างร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล					
3. ท่านได้เคยตรวจสอบความโปร่งใสในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล					
4. ท่านได้เสนอข้อเรียกร้องเกี่ยวกับความบกพร่องในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล					
5. ท่านได้เคยตรวจสอบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลได้นำโครงการที่เสนอบรรจุในแผนพัฒนาประจำปีโดยนำไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ					
6. ท่านได้เคยประเมินผลโครงการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล					
7. ท่านได้เคยตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลความถูกต้องหรือมาตรฐานในการดำเนินงานในแต่ละโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล					

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความต้องการของประชาชนในการพัฒนาเทศบาลตำบล
โนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะความต้องการในการพัฒนาตำบลของท่าน
เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการนำมาปรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเทศบาลตำบลโนนสะอาด
อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

.....
.....
.....

2. ด้านเศรษฐกิจชุมชน

.....
.....
.....

3. ด้านคุณภาพคนและสังคมที่ดี

.....
.....
.....

4. ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

.....
.....
.....

5. ด้านระบบบริหารจัดการที่ดี

.....
.....
.....

ภาคผนวก ข

การหาคุณภาพเครื่องมือเพื่อการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางภาคผนวกที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างข้อความกับวัตถุประสงค์
ของการวิจัยโดยวิธีหาค่า IOC

ด้านความต้องการพัฒนา / ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน		สรุปผล
	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย	
1. ด้านพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน						
1	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
2. ด้านพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน						
1	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
3. ด้านพัฒนาคุณภาพคนและสังคมที่ดี	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย	
1	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
4. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3	รวม	ค่าเฉลี่ย	
1	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้

ด้านความต้องการพัฒนา / ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน	สรุปผล	
5. ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี						
1	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	+1	ใช้ได้
รวมค่า IOC เท่ากับ 1						

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายวีระชัย บุคตะ
เกิด	วันที่ 11 เมษายน พ.ศ. 2516
สถานที่เกิด	อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 78 หมู่ที่ 3 ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น 40210
ตำแหน่งปัจจุบัน	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักปลัดเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2544	ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2558	รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY